

‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ	
ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਤਵਾਰਤਾ)	0181-5097305
ਰੈਪਿਊਟਰ ਰੂਮ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

ਏ ਆਈ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਕੰਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅੱਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੁੱਗਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ : ਪ੍ਰੋ. ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ

ਵਿੱਤੀ ਸਰਮਾਏ ਕਾਰਨ ਵਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ : ਜਗਰੂਪ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 25ਵੇਂ ਮਹਾਂ-ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਕਮਯਾਬੀ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਨਫ਼ਤਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਭਵਨ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ; ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਹੱਲ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਭੋਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇ ਐੱਨ ਯੂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਛੱਤੌਪ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਬਣਾਉਣੀ ਬੁੱਧੀ ਭਾਵ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਧੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 18 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੱਧ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭੁੱਧੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਝੂਠ ਦਾ ਪੁਲੰਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨਾਮਾਤਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸ਼ਿਵਰ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਨੋਟਬੰਦੀ, ਲਾਏ ਜੀ ਐੱਸ ਟੀ ਅਤੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਧਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਰਥਕ ਪਾੜਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ

ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਤਕਨੀਕ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅੱਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਦੁਗਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਭ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਵ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ, ਹਮਦਰਦਾਂ 'ਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਰਮਾਏ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ

ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਸਰਮਾਇਆ ਆਪਣੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਤ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਉਸ ਨੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਬਾਰੇ ਅਗਾਊਂ ਚੇਤਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਗਰੂਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਧੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੌਸ਼ ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ ਟੀ ਓ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਣਾਉਣੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 60 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਫੀਸਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਕਾਮੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਏ ਆਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ

ਘੱਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਅਸਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਕੰਰ ਸੋਹਲ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਵਾਨੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਭ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਸ ਰਾਜ ਗੋਲਡਨ, ਕੇਂਦਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਮਹੇਸ਼ਰੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਲਾਭ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਰੋਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਜਗਜੀਤ ਧੋਸਾ, ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਮਜੋਤ ਕੌਰ ਬੰਪਨੀ, ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਮਜੀਤ ਦਾਬਾਂ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੋਟ ਅਤੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਢੰਡੀਰਾ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਟੇਸ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਵੀਰ ਮੋਗਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ।

ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ : ਸਥਾਨਕ ਟਰੇਡਿਕ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨੇ ਵੱਡਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪੋਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿਪਕਾਏ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

‘ਦੇਰ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹਕ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ’ ਅਤੇ ‘ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲ ਹਨੇਰੇ, ਸੁਨਸਾਨ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਓ, ਕੀ ਪਤਾ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹਕ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ?’ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੋਸਟਰ ਸੋਲਾ ਅਤੇ ਚਾਂਦਲਡੀਆ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਦੇ ਡਿਵਾਈਡਰਾਂ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਸ (ਟਰੇਡਿਕ ਵੈੱਸਟ) ਨੀਤਾ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਟਰੇਡਿਕ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨੂੰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ (ਐੱਨ ਜੀ ਓ) ‘ਸਤਰਕਤਾ ਗਰੁੱਪ’ ਨੇ ਟਰੇਡਿਕ ਪੁਲਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪੋਸਟਰ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਐੱਨ ਜੀ ਓ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੇਡਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਟਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਟਰੇਡਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੋਸਟਰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪੋਸਟਰ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਿਪਕਾਏ ਗਏ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਤਨਜ਼ ਕੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਦੇਵਗੌੜਾ ਦੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਬੋਹਾਲੂ : ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਸੇਂਸਟ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਸੋਕੂਲਰ) ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਆਗੂ ਪੁਜਵਲ ਰੇਵੰਨਾ ਨੂੰ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਸੇਂਸਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਸੰਤੋਸ਼ ਗਜਾਨਨ ਨੇ 34 ਸਾਲਾ ਪੁਜਵਲ ਰੇਵੰਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਦੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਸਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੋਲੋਨਰਸੀਪਾ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਜ਼ ਦੇ ਗੀਨੀਕਾਫ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 48 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੁਜਵਲ ਰੇਵੰਨਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਐੱਚ ਡੀ ਦੇਵਗੌੜਾ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਜਵਲ ਰੇਵੰਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਸ਼ਲੀਲ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਪੈਨ ਡਰਾਈਵਾਂ ਦੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ।

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਦੇਹਰਾਦੂਨ : ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਕਮਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 315 ਵਿੱਚੋਂ 127 ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਫਲ ਰਹੇ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 198 ਵਿੱਚੋਂ 138 ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਹਰਿਦਆਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 12 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ 358 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਾਂ, 2974 ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ 7499 ਪੰਚਾਇਤ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 58 ਬਾਗੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਜਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪਾਰਟੀ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੜੇ ਸਨ। ਪਰ ਸੂਬਾਈ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਚਮੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਹੇਰਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ 26 ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੇ। ਚਮੋਲੀ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਜਪਾਲ ਬਰਬਵਾਲ ਵੀ ਹਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਰਿਤਾ ਆਰੀਆ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹਰਿੰਦ ਆਰੀਆ ਭਵਾਲੀ ਗਾਓ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਸੀਟ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਥੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਲਾਂਸਡੋਵਨ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲੀਪ ਰਾਵਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੀਤੂ ਰਾਵਤ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਈ। ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਹੇਸ਼ ਜੀਨਾ ਦਾ ਬੇਟਾ ਕਰਨ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ : ਰਾਹੁਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਧਾਂਦਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ‘ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ’ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਰੱਜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ‘ਘੱਟ ਬਹੁਮਤ’ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਰਸੀ ‘ਤੇ ਥੋੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁੱਲ 6.5 ਲੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1.5 ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਜਾਣੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਜਾਰੀ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਟਕਾ ਦੇਖੋਗੇ। ਇਹ ਇੱਕ ‘ਐਟਮ ਬੰਬ’ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਹੁਮਤ ਹੈ। ਜੇ 10-15 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਧਾਂਦਲੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਹੁੰਦੇ।” ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਬਿਆਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਬੂਤ ਹਨ।’

ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਬੰਦ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ : ਮੀਂਹ ਤੇ ਸਤਕਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰੱਖੜੀ 'ਤੇ 9 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਿਧੂਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਲਟਾਲ ਤੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੋਹਾਂ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਹੇਮਕੁੰਟ ਯਾਤਰਾ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗੀ

ਦੇਹਰਾਦੂਨ : ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਪਗ 2.28 ਲੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾਤਰਾ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕਿਵਾਜ਼ ਅਗਲੀ ਯਾਤਰਾ ਤੱਕ ਸੰਗਤ ਵਾਸਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਦੱਸੀ ਹੈ।

ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਦੇ ਘਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦਾ ਛਾਪਾ

ਮੁਹਾਲੀ : ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੋਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਣੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਮੁਹਾਲੀ ਅਤੇ ਖਰੜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਗਿੱਲ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਯੋਗੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਆਗੂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿੱਲ 'ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨੇਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ‘ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸੀ।’

ਟਰੰਪ ਦੇ ਦਬਕਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਪੈਂਤੜਾ

ਵਾਰਾਨਸੀ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਦਬਕਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਇੱਥੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅਪਨਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਰਨਾਊ ਦੱਸਣ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।’

ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦਰਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ‘ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੱਧੂ’ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਦਰਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ 'ਚ 26 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਸਾਡੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਵਾਅਦਾ

ਮਹਾਂਦੇਵ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ‘ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੱਧੂ’ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਮਹਾਂਦੇਵ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਸਮਰਪਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।” ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਵਰਦਿਆਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ‘ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਲਕ 'ਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਕਈ ਏਅਰਬੇਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਈ ਸੀ ਯੂ 'ਚ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵਾਰਾਨਸੀ ਹਲਕੇ 'ਚ 2200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਅਤੇ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ 9.70 ਯੋਗ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 20,500 ਕਰੋੜ ਦੀ 20ਵੀਂ ਕਿਸ਼ਤ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਰੂਸ ਲਾਗੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣਭੁੱਬੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਮਿਤਰੀ ਮੈਦਵੇਦੇਵ ਦੇ ‘ਬੇਹੱਦ ਭੜਕਾਊ ਬਿਆਨਾਂ’ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣਭੁੱਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੂਸ ਕੋਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਬਿਆਨ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਹ ਅਣਚਾਹੇ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਦਵੇਦੇਵ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।’

ਦਰਅਸਲ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਤੜਕੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ 'ਚ ਮੈਦਵੇਦੇਵ ਨੂੰ ‘ਰੂਸ ਦਾ ਨਾਕਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ’ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਮੈਦਵੇਦੇਵ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਰੂਸ ਹਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।’

ਦੇਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜੁਬਾਨੀ ਜੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸੇ ਹਫਤੇ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਦਵੇਦੇਵ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ‘ਟਰੰਪ ਰੂਸ ਨਾਲ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਗੇਮ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਰੂਸ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜਾਂ ਈਰਾਨ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਨਵਾਂ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਇੱਕ ਖਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦਰਮਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ (ਅਮਰੀਕਾ) ਨਾਲ।’

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਣਭੁੱਬੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿੱਥੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਬੰਸ ਚੌਕੇਨੇ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।’

ਸੁਣਿਐ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹੁਣ ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੇਲ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਣਾ : ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੇਲ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਪੈਰ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੇਲ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਹੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ

ਜਨਹਿੱਤ ਸੰਮਤੀ ਨੇ ਫ਼ਲਦਾਰ ਬਗੀਚੀ ਲਾਈ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਬਿਦ)—ਜਨ ਹਿੱਤ ਸੰਮਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਸ ਕੇ ਗੋਤਮ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਲੜਕੇ ਨਾਭਾ ਰੋਡ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਟੌਹੜਾ ਤੇ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਾਯਤੀ ਤੇ ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਦੇ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਆਈ ਟੋਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਹੋਸਟਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਨਿਲ ਖੰਨਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਫ਼ਲਦਾਰ ਬਗੀਚੀ ਲਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਐਸ ਆਈ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦਿਚਾਰਜ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਸਿਟੀ 1 ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਂਓ ਐਨ ਮੈਂਸਲਪੁਰੀ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦੀਪੀਪੁੰਗਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅੰਬਕ ਵਰਮਾ ਤੇ ਵਰਿੰਦਰ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਭਲਵਾਨ ਮੋਬਰ ਨਥਾ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧੂਬ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ, ਸਤੀਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਰਮਨੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਥਾਂਸਲ, ਸੁਨੀਲ ਵਾਧਵਾ, ਸ਼ੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਰਜੁਨ ਜੀ, ਭਿੰਦਰ ਜਲਵੇੜਾ, ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਕੈਫ਼ਿਟਸ ਪ੍ਰੀਤੀ, ਅੰਮਰਤਪਾਲ ਕੌਰ, ਸੁਨੀਲ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੌਰਵ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਰਦਾਰ ਕੀਤੀ।

ਸਮਰਾਲਾ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਫ਼ੀਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ

ਸਮਰਾਲਾ (ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ)—ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਸੰਸਥਾ ਸਮਰਾਲਾ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਕੋਟਲਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੀਸਾਂ ਲਈ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਚੈੱਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਕਲੱਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਤੇ ਸ਼ਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾ ਨੇਜ ਅਫ਼ਸਰ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਜੋ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਫ਼ੀਸ ਪੱਖੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਸਮਰਾਲਾ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤਹਿ ਫ਼ੀਸ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਲੱਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਵਰਗ ਮਿਲੇਗਾ, ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਸ਼ਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹਨ।ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਕਰੇ : ਡੀ ਟੀ ਐੱਫ਼

ਮਾਨਸਾ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)—ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਟਾਲ ਮੱਟਲ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਗ 'ਚ ਤਿੱਖਾ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਥੇਬੰਦੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫਰੰਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਮਜੀਤ ਤਾਰਮੋਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੂਪਗੜ੍ਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲਾੜਸ਼ਾਸ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸੱਤਾ ਕਾਲ ਦੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਡੱਕ ਭੇਨ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਨਵਰੀ 2004 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਵੀਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਨਿਗੂਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ।ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਐੱਮ ਐੱਲ ਦੇ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਣਵਾਲੀਆ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅੱਗੇ 2022 ਦੀਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰਤ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧੂਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਰਬੀ ਸਾੜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਗੂਆਂ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਹਟੀਵਾਲ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭੀਖੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰੜੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਲਦੀਪ ਅੱਕਾਂਵਾਲੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕਾਮਰੇਡ, ਦਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਬੰਤ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਦੀਪ ਬਰਨਾਲਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼ਤਰੰਜ 'ਚ ਡੀ ਏ ਵੀ ਸੈਟਨਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ

ਜਗਰਾਉ (ਅਮਿਤ ਖੰਨਾ, ਜਸੀਵ ਅਰੋੜਾ)—69ਵੀਆਂ ਜ਼ੋਨਲ ਪੱਧਰ ਸ਼ਤਰੰਜ ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ (2025-26) ਵਿੱਚ ਡੀ ਏ ਵੀ. ਸੈਟਨਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਵੇਦ ਕਰਤ ਪਲਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਭੁੱਲਰ ਵਿਖੇ 69ਵੀਆਂ ਜ਼ੋਨਲ ਪੱਧਰ ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ ਚੈਂਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਣਦੀਪ ਨਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।ਐਂਡਰ-17 ਲੜਕੀਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਏਸਲ ਗੋਇਲ, ਆਪਰਾ ਥਾਂਸਲ, ਮੁਰਲ ਚੋਖੜਾ, ਦੀਵਾਬੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।ਐਂਡਰ-17 ਲੜਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤੀਪ ਸਿੰਘ, ਤਨਮਯ ਖੰਡੀ, ਆਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਭਵਿਆ ਥਾਂਸਲ, ਸਪਰਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।ਐਂਡਰ-19 ਲੜਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਭਵਿਅਮ, ਅੰਕਿਤ ਖੁਲਰ, ਰਹਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ, ਪਰਸਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੈਂਸ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੀ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਰਾਣਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਦਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੁਲਸ ਨੇ ਬਾਮਨੀਵਾਲਾ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਗਰੂਕ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)—ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਧੁੱਬ ਨਸ਼ਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਬਾਣਾ ਵੇਰੋਕੇ ਦੇ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਐੱਸ ਆਈ. ਸਵਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਬਾਮਨੀਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਏ ਐੱਸ ਆਈ. ਸਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਜਾਣਿਆ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਰਦਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨੌਜਵਾਨ, ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ, ਉਹ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਝਕਾਰੀ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਪੰਚ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਮੋਹਤਰਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਾਮਨੀਵਾਲਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮਹਤਬਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਣਾ ਵੇਰੋਕੇ ਦੇ ਏ ਐੱਸ ਐੱਸ ਆਈ. ਸਵਾਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਾਮਨੀਵਾਲਾ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਕਾ ਸਗਰੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਭਰਮਨ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਪੰਚ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਮੇਤ ਵੱਡੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਵੇਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਲੈਣ ਲਈ 6 ਨੂੰ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਨ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਬੱਤਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾਤਾਰਪੁਰੀ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਖਲੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਟੁਕੜਾ-ਟੁਕੜਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰਥਕ ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਪਲਾਇਰ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਬਦਲੇ ਉਜਰਤ ਨਾ ਦੇਣਾ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਮਹੀਨਾ ਅਗਸਤ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਤਨਖਾਹ/ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਚੁੱਪ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਂਗ ਫਿਰ ਖੱਸਲ-ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮਹੀਨਾ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁੱਢਲੇਵਰਜ਼ ਤਿਉਹਾਰ 9 ਅਗਸਤ ਨੂੰ, ਜੱਸ਼ਣੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫੀ ਖਰਚੇ ਵਾਲਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਵੇਤਨ ਭਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮੌਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨੇਤਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਦਿ ਸਭ

ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਪਛਾਨਣ, ਫ਼ਕੀਰੀਆਂ ਫੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿੱਢ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ, ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਮੁਫ਼ਤ ਸਫ਼ਰ ਦੇ 700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਤੁਸੀਂ ਧਰਨੇ, ਰੇਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਰੁੱਤਾਂ 'ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕੰਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਦਾ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਨਖਾਹ/ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਕਮਚਾਰੀ ਹਰਜਿੰਜ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 6 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੋ, ਜਿੱਥੇ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰਲੇ ਵੀ ਸਾੜੇ ਜਾਣਗੇ, ਰੇਲੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਨੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਗਲਾ ਐਕਸ਼ਨ 12 ਅਗਸਤ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਹਨਾਂ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਮੋਟਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਸੀਟੂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

24 ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐੱਸ ਕੇ ਐੱਮ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ 'ਚ ਮਹਾਂ ਰੈਲੀ

ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ (ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ)

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਕੇਂਦਰ-ਭਕੋਰਾਂ ਦੀ ਸੁਬਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੇਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਿਮਤਪੁਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਵਿਖੇ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 14 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਰਿਵਿਊ ਕਰਦਿਆਂ 30 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕੇਟਰ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ 14 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਡੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਕੱਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਤਹਾਜ਼ਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟੈਕੇਟਰਾਂ ਤੇ ਗੰਡੀਆਂ ਸਮੇਤ ਦਾਖਾ, ਜਥਾਂ ਅਤੇ ਜਗਹਾਉਂ ਵਿਖੇ ਤਿੰਨ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕੇਟਰ ਮਾਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੇਰ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੱਗਾ ਵਿਖੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ਖਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰੇਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਸਾਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਉਸ ਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਔਰਤ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦਾ 28ਵਾਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪੱਸਟਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਫ਼ਲੇ

ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਪਟਿਆਲਾ (ਬਿੰਦ)—ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ‘ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਸ਼ਨਲ ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ 30 ਸਤੰਬਰ 2025 ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ਼ਾ ਸ਼ਿੰਗਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ <https://awards.gov.in> 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਕਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਚ ਵਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਵਾਜ਼ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ‘ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੇਅਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਰਾਜ ਸਿੰਗਲਾ)—ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਉਹਨਾਉਦਿਆਂ ਮੇਅਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਰੋਂ ਬੱਸਾਂ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾਬਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।ਮੇਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ‘ਤੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ।ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਬਿ਼ਰਤਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਿੰ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ‘ਰੰਗਲਾ ਪੈਮਾਜ਼’ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਜਲਦੀ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਰੋਡਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਸ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਫ਼ਲ ਆਯੋਜਨ

ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਭਾਰਦਵਾਜ਼)—ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਸ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਾਹਮਣੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਫ਼ਲ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੰਸ਼ਾਉਣਾ ਸੀ।ਕਾਲਜ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਕਲਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਉਦਮਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਪ੍ਰਿੰਥਿਆਵਾਂ ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁੱਭ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਡੀ ਐੱਲ ਐੱਸ ਏ. ਅਰੁਣ ਗੁਪਤਾ, ਸੀ ਜੇ ਐੱਮ. ਸਕੱਤਰ ਡੀ ਐੱਲ ਐੱਸ ਏ ਅੰਬਕ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ, ਐੱਸ ਐੱਸ ਪੀ. ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ੁਰਮ ਅਗਰਵਾਲ ਤੇ ਡਿਵੈਸ ਕੌਲਸ ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਸ਼ੋਭੀ ਸਮੇਤ ਪਤਵੰਤੇ ਜੱਸਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਪ੍ਰ. ਬੀਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਪ੍ਰ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰ. ਹਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਨੈਨਾ ਖੁੱਭਰ ਤੇ ਪ੍ਰ. ਹਰਮਨਜੋਤ ਕੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਸ. ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਮੁਕਤ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਂਕਅੱਪ ਕੈਂਪ

ਦੇਰਾਗ (ਹਰਮਿੰਦਰ ਸੇਠ)—ਦੇਰਾਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨਾਮਵਰ ਸਸ਼ਾਸਕ ਧੂਰੋਂ ਰਿਕ਼ਤਾ ਤੇ ਡੀਮ ਬੇਰੀ ਕਾਨਵੇਂਟ ਸਕੂਲ ਦੇਰਾਗਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਮੈਨੋਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਜਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਂਕਅਪ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਰਲ ਚੈੱਕਅਪ ਜਿਵੇਂ ਕੱਦ, ਭਾਰ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੈੱਕਅਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਜਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾ. ਮਨੂੰ ਬੱਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਗੀ ਟੀਮ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੇ।ਵਿੱਚ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਚੈੱਕਅਪ ਕੀਤਾ।ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਪੀਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਜਤ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਮਨੂੰ ਬੱਤਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਿੰਦੀਪਲ ਜਤਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੀਰਜ ਨਲਾ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਮੀਨਾ ਗੋਇਲ, ਸ਼ਮਨ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸ਼ੁਭਮ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੋਮਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮੁਸਕਾਨ ਭਾਟੀਆ, ਸੀਮਾ ਵਰਮਾ ਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਲਬਜ਼ੀਤ, ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮੈਨੂੰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕੈਂਬ੍ਰਿਜ਼ ਦੀ ਨਿਧੀ ਟੱਕਰ ਨੇ ਕਰਾਣੇ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਜਿੱਤਿਆ

ਕੋਟ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

76ਵੀਆਂ ਜ਼ੋਨਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਰਕਲ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ

ਕਾਦੀਆਂ (ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ)- ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ 76ਵੀਆਂ ਜ਼ੋਨਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਸਰਕਲ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਨਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਐਨਟਰ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਜ਼ੋਨਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਲੈਕਚਰਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਪਤੀ ਸੁਪਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।ਬੀਐਨਟਰ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ।ਅੰਡਰ -14 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਾਹਲਵਾਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕੰਦ ਟੌਭਰ ਮੱਲ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਮਨਹਰਪੁਰ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੇ।ਅੰਡਰ -17 ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸੇਖਵਾਂ ਪਹਿਲੇ, ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੇ।ਅੰਡਰ-19 ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਕਾਦੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮਲ ਸਕੂਲ ਕਾਦੀਆਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ।ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡਲ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਕਾਲੀਆ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟਾਂ

ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੇਧਾ)- ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮੌਲਿਆਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ।ਇੱਥੇ ਹਰ ਤਿਉਹਾਰ ਜੱਸ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੌਕਪ੍ਰਿਯ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ।ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਟਿਆਰਾਂ

ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਲੋਕ ਨਾਚ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ।ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਪੀਘਾਂ ਤੇ ਝੂਟੇ ਲਏ ਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਭੋਗੜਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਰਖੇ, ਘੜੇ, ਪੱਖੀਆਂ, ਫੁੱਲਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।ਮਹਿੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਿੰ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਰੋਵਾਲ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਨਰੰਜਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਜੀਵਣ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਇਹ ਜਿਹੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੰਘੇੜਾ, ਮਿਰਜ਼ਾਜਾਨ ਤੇ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਬਰਕੀਵਾਲ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਬੁਝੀਆਂ (ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ

ਸੰਘੇੜਾ, ਮਿਰਜ਼ਾਜਾਨ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਬਰਕੀਵਾਲ ਵਿਖੇ 'ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ' ਤਹਿਤ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਤਰ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੁਖਤਾਰ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਪਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ, ਸ਼ਰਾਨਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖ਼ਮਬੇਰ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਟਰੀ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖ਼ਮਬੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਾ ਬਾਮਾ, ਰਬੀਬਰ ਸਿੰਘ ਅਨਵਾਲ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ, ਸਰਪੰਚ ਕਰਨ ਥਾਟ ਅਤੇ ਵਾਸੀਸ ਕੁਆਰਡੀਨੇਟਰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਨਮਿਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਰਾਣਾ)- ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ (76) ਜੋ, ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸੰਘੇ ਸਿਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਅਚਨਚੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੜਾ ਦੇ ਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਯਾਤਰੀ ਲਈ ਮੱਲ੍ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਘਰਦੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਖੁਰਦ (ਖ਼ੁਸ਼ੀਪੁਰ) ਨੇੜੇ ਕਸਬਾ ਕੋਥੂਨਲਾਅ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਭਰੀਨਾ ਵੈਰਾਗਮਈ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨਮਿਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਦੁਆਰਿਯ 12:00 ਤੋਂ 1:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ।ਉਪਰੰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਗ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਸੁਮਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬਲਾਕ ਨੰਡਲ ਅਰਸਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਗਏ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)- ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਸਾਏ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਨੰਡਲ ਅਰਸਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਵਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬੂਟੇ ਵੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬੂਟੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ।ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਬਸਾਏਵਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਪੀਯੋਜਨਾ ਦੀ ਮਿਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੌਰ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਪੌਦਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਲੱਬ ਮੈਂਬਰ ਹਰਜਿਸਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਧਿਆਪਕ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਨੀਅਰ ਰਾਹਾਕਿ ਮੈਡਮ ਨੰਗਾ ਨਾਕਰ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਨਵਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ 'ਉਮੀਦ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਦਾ ਆਗਾਜ਼; ਚੰਮਰਨੇਰ ਰਮਨ ਬਹਿਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ 'ਉਮੀਦ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਦੀ ਆਰੰਭਕ ਆਗਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ।ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਰਾਹਮਣੀਏ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮਨ ਬਹਿਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਸਐੱਸਪੀ ਆਇੰਤੜ, ਵਪੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਜਨਰਲ) ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਐੱਸਡੀਐੱਮ ਦੀਨਾਨਗਰ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ,

ਐੱਸਡੀਐੱਮ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਆਇੰਤੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮਨ ਬਹਿਲ ਅਤੇ ਐਸਐੱਸਪੀ ਆਇੰਤੜ ਵਲੋਂ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਟਾਲਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਉਮੀਦ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਟਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਪੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਜਨਰਲ) ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੈ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਟਾਲ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਅ-ਪਾਟੇ ਤੇ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਸੂਟ ਤੇ ਫੁੱਲਕਾਰੀਆਂ, ਅੰਗੂਰਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਗਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ 2 ਤੇ 3 ਅਗਸਤ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੇ ਉਮੀਦ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਮਿਹਨਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਿਸ਼ਨ ਆਜੀਵਕਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿਟਾ, ਹਿਤੇਸ਼ ਮਹਾਜਨ, ਐਸਡੀਓ ਲੋਕ ਨਿਗਮਟ ਵਿਭਾਗ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਹਤਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅਜਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸੱਚਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਤਰਸਿੱਕਾ (ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧਪੁਰ)- ਮਜੀਨਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਭਗਵੰਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਚਰ ਦੇ ਸੰਸ ਮਾਤਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੜਾ ਦੇ ਗਏ, ਜਿੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆਂ, ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਵੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚਰ ਦੇ ਗ੍ਰਿਧ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।ਸ੍ਰ

ਚਾਨਿਆ ਦੀਆਂ ਹੱਥੀਆਂ ਤੇ ਮੱਸਥਦਾ ਕਿ ਯਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਗੇ ਸੋਕਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਪਾਲ ਸੱਚਰ ਬਾਣਾ ਡੇਠਾ ਵੀਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਮਵਾਡ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜ ਕੇ ਅੰਮਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚਰ ਨੇ ਗ੍ਰਿਧ ਪਾਟਾ ਨਮਿਤ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ 7 ਅਗਸਤ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਖਿ ਵਿਖੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਅੰਮਿਤ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਰਣਜੀਤ ਐਵਿਨਿਊ ਵਿਖੇ 12.30 ਤੋਂ 1.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਡੋਬ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ : ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਜਨਾਲਾ (ਸੁਖਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ)- ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ

ਅਜਨਾਲਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ, ਗੋਲਡਨ ਕਾਲੋਨੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਨਾਹਰ, ਬੱਲ ਬਾਵਾ, ਭੁਰੇਗਲ ਤੇ ਹਰਭ ਭੁਰੇਗਲ ਵਿਖੇ ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾਵਾਂ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਹੈਲੀਆਂ ਦੇ ਆਗਾਜ 'ਚ ਵਿਧਾਇਕ ਸ: ਧਾਲੀਵਾਲ ਵਲੋਂ ਸੈਲਫ ਡਿਵੈਂਸ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਪੰਚਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ, ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ, ਯੁਥ ਕਲੱਬਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਮੰਡਲਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਪੰਡੂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ

ਲੋਂਦਿਆਂ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਹਲਫ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਸ. ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼

ਹਾਕਮਾਂ ਹੱਥੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੇ 282 ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ/ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦ

ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਮ ਦੀ 86ਵੀਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹੋ ਸੱਚੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੇਠੋਗੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਵਿਰੁੱਧ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਘਰਾਂ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੜੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਉਧਰ ਉਠ ਕੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਡੋਬ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਲਟਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਸਣੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਪਕੇਲਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਡੀਐੱਸਪੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੜ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੰਬੂ ਚੇਤਨਪੁਰਾ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

‘ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ’ ਤਹਿਤ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 48 ‘ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਮਬੰਦੀ

ਬਟਾਲਾ (ਡਾ. ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ

‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਰੀ ਹਨ।ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 48 ਵਿੱਚ ‘ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ’ ਤਹਿਤ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਸਹੁੰ ਵੀ ਚੁਕਾਈ ਗਈ।ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਨਸ਼ਾ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨਮੂਰਾ

ਬਿਮਾਰੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ

ਮਿਸ਼ਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਾਸਟਰ ਤਿਲਕ ਰਾਜ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ੁਮਾਰ ਵਾਇਸ ਕੁਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵੀਨੂੰ ਕਾਹਲੋਂ, ਪਤਵੰਤੇ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਵਾਸੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

‘ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਡੇਂਗੂ ‘ਤੇ ਵਾਰ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲ ‘ਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਮਾਗਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਨਰਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਸ਼ਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਡੇਂਗੂ ਤੇ ਵਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਮਪੁਰਾ, ਰਣਜੀਤ ਐਵੀਨਿਊ

ਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟੂਡੈਂਟਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਲਾਰਵੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਕਿਹਾ ਕੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲਾ ਐਪੀਡੀਮੋਲੋਜਿਸਟ ਡਾ ਹਰਜੋਤ ਕੌਰ ਜਿਲਾ ਐਮੈਰੀਟੀਏ ਆਰਥੀਸਟ ਸਿੰਘ, ਡਾ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼ਮੀਤੀ ਅਨੂ ਅਨੰਦ, ਤਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੀਮਾ ਗੁਪਤਾ, ਜਸਬੀਬੀ ਕੌਰ, ਏਐਮਓ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸਆਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਕਮਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

266 ਗਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ, 1 ਪਿਸਟਲ, 8 ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੌਦੇ ਸਮੇਤ 2 ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਬੂ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ)- ਬਾਣਾ ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਤ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਾਣਾ ਡੇਰਾ ਤੋਂ ਗੰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਰ ਪੁੱਤਰ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਅਬਲਖੇਰ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਨ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਿਗਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਖਰਲਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰ ਨੰਬਰੀ ਪੀਬੀ 07 ਏ.ਆਰ. 3236 ਮਾਰਕਾ ਹੱਥਾ ਸਿਟੀ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਪੈਂਟ ਦੀ ਖੱਬੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ 266 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ, ਅਤੇ ਸੱਜੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ 2100 ਗ੍ਰੁਪਦੇ ਭੰਗਰ ਮਨੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਰ ਦੀ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡੈਸ਼ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪਿਸਟਲ, 2 ਦਲੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ 8 ਰੌਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਣਾ ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 66, ਜੁਮਨ 21(ਸੀ), 27(ਏ)-61-85 ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. 25-54-59 ਆਰਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੌਰਾ

ਤਰਨ ਤਾਰਨ (ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ)- ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸ਼ਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਐਮਐੱਲਏ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਸ, ਜਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਖੇ ਨਰਿਵਾਨ ਵਿਭਾਗੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਾਟਲਾਈਨ ਸਰਵਿਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਇਲਾਜ ਅਪੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਪੈਸ਼ ਆਵੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਏ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸ਼ਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਪੈਸ਼ ਆਵੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾਕਟਰ ਵਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ, ਜ਼ਿਲਾ ਸ਼ਿਹਤ ਅਫਸਰ ਡਾਕਟਰ ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਐੱਸਐਮਓ ਡਾਕਟਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਭੁੱਲਿਆ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ : ਜੀਐੱਸਟੀਯੂ

ਬਥਾਲਾ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਗਰੰਮਿਟ ਸਕੂਲ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਰਾ

ਐਤਵਾਰ 3 ਅਗਸਤ, 2025 | 4

ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ 942 ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਿਲਿਆ ਵੱਡਾ ਤੋਹਫ਼ਾ

ਪਠਾਨਕੋਟ (ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮੱਧ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਪਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 942 ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੰਕੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਪਰੰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 17 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਚਕ ਕੋਥਾਨਿਟ

ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਗਹਿਰੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨ

ਝਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਆਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਦਿੱਚਾਰਜ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਝਬਾਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਉਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਹੰਦੀ ਪਿੰਡ ਗਹਿਰੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿੱਥੇ ਹਲਕਾ ਦਿੱਚਾਰਜ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਗਹਿਰੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆਉਂਦੇ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਡੀਪੀਓ ਗੰਗੀਵਿੰਡ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਗਹਿਰੀ ਦੇ ਕੇਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਤਰੁੱਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਉਲ ਕੋਟ,

ਮੰਗਾਂ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਫੁਕਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਪੱਟੀ (ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋਧਾ)- ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰ ਪੱਟੀ ਵਿਖੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਬਿਯਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਦਾਸ ਸਿੰਘ ਆਸਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਥਾਨਿਟ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਾਸਤੇ ਕੌਫ਼ਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ। ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਝਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜੋ ਵੇਸਲੇ ਲਏ ਹਨ ਉਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ

ਸੀਏਟ ਵੱਲੋਂ ਉੱਬੜ-ਖਾਬੜ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਾਥੀ ‘ਰੋਕਰੋਡ’ ਪੇਸ਼

ਜਲੰਧਰ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਟਾਇਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸੀਏਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਟਾਇਰ, ਸੀਏਟ ਰੋਕਰੋਡ ਦੇ ਲਾਂਚ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰੋਡੀਅਲ ਟਾਇਰ ਹੈ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਣਨ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਣਨੀਤੀਕ ਕਦਮ ਨਾਲ ਸੀਏਟ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਬੱਸ ਰੋਡੀਅਲ ਰਿੱਪੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੋਕਰੋਡ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ- ਓਡੀਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਾਰਹਿਲ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਖਾਣਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਨੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ। ਰੋਕਰੋਡ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਨਵੀਨਤਾ ਇਸਦਾ ਟਾਈਪ ਟ੍ਰੈਡ ਪੈਟਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਪਕੜ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਵੰਡ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਓਡੀਸ਼ਾ, ਬਾਰਹਿਲ, ਫੰਡੀਸਾਗਡਾ, ਰਾਜਸਾਹਨ, ਗੁਜਰਾਤ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੀ ਡੀ ਪੀ ਓ ਤਰਸਿੱਕਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ 3 ਦਿਨਾ ਰੋਸ ਧਰਨਾ

ਤਰਸਿੱਕਾ (ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂਪੁਰ)- ਬਲਾਕ ਤਰਸਿੱਕਾ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਾਹ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੋਨ ਟਾਗਰਾ, ਜੋਨ ਟਾਗਲੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਜੋਨ ਤਰਸਿੱਕਾ ਵੱਲੋਂ 29, 30 ਅਤੇ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਧਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਦੀ ਅਸਲੀਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀ ਡੀ ਪੀ ਓ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕੱਠ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਗਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਬਾਬਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ, ਸੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਾਹੀਵਿੰਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਾਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਤ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਰਾਹਗੀਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰਨੀ ਦੇ ਬਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਛੱਪੜਾਂ ਦੀ ਖਲਾਈ/ਨਿਕਾਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

ਸੈਂਟਰਲ ਖਾਲਸਾ ਯਤੀਮਖਾਨਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸੱਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਦਫ਼ਾ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਬਹੁਤੀ ਬਾਗੀਕੀ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਇਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀ ਸਹਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਨਗਰੀ ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ 17 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਰਿਆੜਕੀ ਕਾਲਜ ਤੁਗਲਵਾਲਾ 'ਚ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਵਣ-ਮਹਾਂਉਤਸਵ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜਕੀ ਕਾਲਜ ਤੁਗਲਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਤਿੱਬਤੀ ਕੋਟ 7 / 11 ਜੀ ਆਰ (ਗੋਰਖਾ ਟਾਈਵਲਜ਼ ਰੈਜ਼ੀਮੈਂਟ ਸੱਤਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ) ਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਉਰਸ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਾਸੂਦੇਵ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਰਕਾਰ 50ਵਾਂ ਵਣ-ਮਹਾਂਉਤਸਵ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਰ ਸਾਲ ਵਣ-ਮਹਾਂਉਤਸਵ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣੇ ਗ਼ੈਰ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਤਾਰਾਦ 'ਚ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਰੁੱਖ

ਗੁ. ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਵਾਇਆ, 90 ਪ੍ਰਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣੇ

ਕਾਦੀਆਂ (ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ)- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਨਾਮ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਟਰਸਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਡੱਲਾ ਮੋੜ ਕਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਡੱਲਾ ਮੋੜ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬੰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣੇ। ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ 90 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਲਕਾ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾ ਮੋਹਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ 90 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਤੁਗਵੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਚਰ ਦੀ ਸੱਸ ਦੇ ਦੰਗਤ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦੁੱਖ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਤਰਸਿੱਕਾ (ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂਪੁਰ)- ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਮਜੀਠਾ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਿੱਚਾਰਜ ਲਾਮੋਰ ਸਿੰਘ ਬਾਬੋਵਾਲ, ਸਰਪੰਚ ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਚਾਚੇਵਾਲੀ, ਸਰਪੰਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੰਗਨਗਲ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਡੇ ਸਮਾਨਾਘਾਟ ਨੇੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਮਜੀਠਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬੋਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਵੀਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਬੋਗਲ, ਉਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਾ, ਨੰਬਰਵਾਲ ਪ੍ਰਭਾਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਗਾ ਸਰਾਏ ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ ਤੁਗਵੰਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਚਰ ਚਾਟੀਵਿੰਡ, ਬਲਾਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਤੇਜ ਪਾਲ

ਵਿੱਕਨ ਨੂੰ ਸੋਧੇਯ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮੇਤ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮੱਸ਼ੀਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 11 ਅਗਸਤ ਦੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਮੋਟਸਾਈਕਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹਨਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਕੰਧਾਰ ਸਿੰਘ ਭੋਵੇਵਾਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਾਣੀਚੱਕ, ਜੋਨ ਆਗੂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਲਵਾਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਮਦੀਵਾਲੀ, ਨਿਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਲਾ, ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਟਾਹਲੀ ਸਾਬੂ, ਸ਼ਿਵਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੜ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਤਾਰਪੁਰ, ਗੁਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੀਲਵਾਲ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਭੀਲਵਾਲ, ਜੋਨ ਆਗੂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੰਦਖਪੀਰ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਸਿੱਕਾ ਸਮੇਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਭੋਵੇਵਾਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਜੋਥ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਕਸ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ 5 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਿਸਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਜ ਦੀ ਰੂਟੀਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ 7 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਨਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਸਮੀਨ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ, ਗੁਰੂ ਗੁਰਤ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਛਰਾਵਾਂ ਵਧਾਈ ਦੀ ਸਪਰੇਅ ਦੀ ਮੰਗ, ਗਰਦੂਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਜਿੰਮ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਬੰਧੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਨਾ ਝੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਵਿਲਬਲ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਘਾਤੜ ਵਿਚ ਯਤੀਮਖਾਨਾ ਵਿਖੇ ਭਰਮਾ ਬਾਬੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਇਸੇ ਯਤੀਮਖਾਨਾ ਵਿਖੇ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਯਤੀਮਖਾਨੇ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸਕੱਤਰ ਰਮਣੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸਾਬੋ ਤੋਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਦਤਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਅਣਖ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਏ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਨ, ਗੁਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਓਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਯਤੀਮਖਾਨਾ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਧਾਰਿਆ ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੰਘਣਾ ਹੋਇਆ ਮੁਹਾਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)- ਤੜਕਸਾਰ ਪਏ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਰਾ ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਜਲ-ਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਵਾਦੀ ਸਮੀ ਸਿਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚਫਲ ਨੇ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਬਾਟਾ ਚੌਕ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਚੌਕ

ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਪੀਘ ਝੰਡੂਲਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਭਲਕੇ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)- ਪਿੰਡ ਕਾਹਲਵਾਂ ਵਿਖੇ ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਪੀਘ ਝੰਡੂਲਾ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ 4 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐੱਨਮਾਅਰਾਈ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਆਗੂਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਜੋਤੀ ਸੁੱਚਾ ਰੰਗੀਲਾ ਤੇ ਮਨਦੀਪ ਮੋਡੀ ਆਪਣੇ ਚਰਚਿੱਤ ਗੀਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲਵਾਂ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ, ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੋਵਲ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੇਲਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

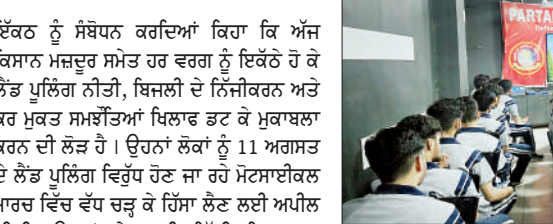
ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਕਾਬੂ, ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)- ਬਾਣਾ ਧਾਰੀਵਾਲ ਦੇ ਏਐੱਸਆਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਰਣੀਆ ਪੁੱਲ ਰੋਡਾਂ ਬਾਈਪਾਸ ਧਾਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਵਾਸੀ ਅਖਲਾਸਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਸੋਧਰ ਨੂੰ ਸਰਦੂਰੀ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਬਰਾਮਦ ਮੌਮੀ ਲਿਫਾਫੇ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 7 ਗਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣਾ ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ ਦੇ ਐੱਸ. ਆਈ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਮੇਤ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਪਿੰਡ ਡਾਲਾ ਪੁੱਲੀ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਬਹਿਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਕੇਡ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ 15000 ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਨਾਜ਼ਿਵਰ ਸਰਮਾ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬੀ ਟੀ ਓ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸੁਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ

ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ (ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ)- ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਕੋਥਾਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਬਜਨ ਸਿੰਘ ਬੀ ਟੀ ਓ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸੁਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੂਰਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸ਼ਰਾਦਤ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਪਹੁੰਚੇ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਆਪ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਸੈਂਟਰਲ ਨਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਵਾਲੇ ਖੁਨੀ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪ ਦਾ ਖੂਨ ਖੋਲ੍ਹ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪ ਨੇ ਜਨਰਲ ਮਾਈਕਲ ਓਡਵਾਇਰ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੂਰੇ 21 ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਅਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਮੱਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਮੈਡਮ ਸੁਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਆਖਰੀ ਦੀ ਹਵਾ ਦਾ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਇਹਨਾ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪ ਆਗੂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪੀ, ਨਰੇਸ਼ ਪਾਠਕ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਡਮ ਸੁਨੈਣਾ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਪ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਰਲਡ ਸਕੂਲ ਪਠਾਨਕੋਟ 'ਚ ਕਰੀਅਰ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਸੈਸ਼ਨ

ਪਠਾਨਕੋਟ (ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਰਲਡ ਸਕੂਲ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸ 11ਵੀਂ ਅਤੇ 12ਵੀਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਲਾਸ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਰੀਅਰ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸੋਨੀ, ਐਸੋਸੀਏਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਮ ਆਈ ਟੀ ਵਰਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਿਵੇਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਕਰੀਅਰ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹੁਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੁਰੰਦ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਉਭਰਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰੀਅਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕਰੀਅਰ

ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਲੱਖ ਦਾਤਾ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ

ਝਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਐਂਡਾ ਝਬਾਲ ਬਾਬਾ ਲੱਗਾਓ ਐਵੇਨਿਊ ਵਿਖੇ ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਲੱਖ ਦਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੱਵਾਲੀਆਂ ਲਗਾ ਕੇ ਭਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੂਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਲ ਪੁਰ ਤੋਂ ਛੋਲੇ ਭੂਟੀਆਂ ਦਾ ਲੋਗਰ ਆਰਟਿਸਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੇਲੇ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਲੱਗਾਓ ਐਵੇਨਿਊ ਦੇ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਧਾਰਿਆ ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੰਘਣਾ ਹੋਇਆ ਮੁਹਾਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)- ਤੜਕਸਾਰ ਪਏ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਛੱਪੜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਰਾ ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਜਲ-ਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਵਾਦੀ ਸਮੀ ਸਿਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚਫਲ ਨੇ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਬਾਟਾ ਚੌਕ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਚੌਕ

ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਪੀਘ ਝੰਡੂਲਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਭਲਕੇ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿ

ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਕੀਤੀ ਫਰੀਜ਼

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿਦਰ ਸੁਮਨ)- ਗੁਰਾਇਆ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ 68-ਐਨ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਐਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ

ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਥਾਣਾ ਗੁਰਾਇਆ ਮੁਖੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਚੀ ਗਈ ਮੁਹਿੰਮ ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤਹਿਤ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਗੀਰ ਪਤਨੀ ਜੈਲਾ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਮੁਹੱਲਾ ਲਾਗਡੀਆ ਗੁਰਾਇਆ, ਥਾਣਾ ਗੁਰਾਇਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਫਰੀਜ਼

ਸ ਹ ਸ ਨੈਟੋਵਾਲ ਜੱਟਾਂ ਸਕੂਲ 'ਚ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ

ਹੁਬਿਆਰਪੁਰ (ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਣਾ)- ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਸਹਸ ਨੈਟੋਵਾਲ ਜੱਟਾਂ ਵਿੱਚ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਅਧਿਆਪਕ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਮੰਨਿਕਾ ਰਤਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਕਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਕੇ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ,

ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੌਰਾਨ ਜੰਡਿਆਲਾ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ)- ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਥੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜ਼ੋਲਾ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲਾ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠੀ ਹੈ। ਕਾਬਲੇ ਗੱਰ ਹੈ ਕਿ ਜੰਡਿਆਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਤਤ ਬਲਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪੈਂਦੀ ਪੁਲਸ ਚੌਕੀ ਅਧੀਨ ਵੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੋਸਕੀ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਦਫ਼ਤਰ ਤੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਵਿਲੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੰਡਿਆਲਾ ਦੀ ਸਭਾ ਤਹਿਸੀਲ ਨੁਰਮਹਿਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਤਵੇਂਤਿਆਂ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਸਦੇਵ ਜੰਡਿਆਲਾ, ਮੱਖਣ ਪਾਣੀ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜੰਡਿਆਲਾ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦਿਨੇਸ਼ ਲੱਖਣਪਾਲ, ਕਮਲਦੀਪ ਗਿੱਲ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਪੰਡੇਰੀ ਮੁਸ਼ਾਰਕਤੀ, ਜੰਡਿਆਲਾ ਲੋਕ

ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ

ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ)- ਪਿੰਡ ਮੰਡਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਕਮਲਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਣਖ ਸਬਰ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕਲ ਉਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਬਦਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਨਵਜੋਤ ਸਿਆਣੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਨਡਾਲੋਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਪਹੁੰਚਿਆ

ਮੋਹਟੀਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ)- ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਿਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੰਗਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨਾਂਦੇੜ) ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ -ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 2 ਤੋਂ 4

ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 3 ਰੋਜ਼ਾ ਸਾਲਾਨਾ ਧਾਰਮਿਕ ਜੋੜ ਮੇਲੇ 'ਚ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਿਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਨਡਾਲੋਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬੋਦਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜ਼ਬੋਦਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਡਾਲੋਂ ਤੇ ਬਾਪੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਥੇ ਦਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ -ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੰਗਰ

ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਜਗੀਰ ਪਤਨੀ ਜੈਲਾ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਮੁਹੱਲਾ ਲਾਗਡੀਆ ਗੁਰਾਇਆ ਥਾਣਾ ਗੁਰਾਇਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 70,70,150 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਫ਼ਰਮਾਇਆ। ਜਿਸ ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਮੁੱਖ ਅਫ਼ਸਰ ਥਾਣਾ ਗੁਰਾਇਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦਿਹਾਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਗੀਰ ਪਤਨੀ ਜੈਲਾ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ

ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਗੀਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਨ ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ 5 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ 10 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ : ਮਲਕੀਤ ਚੁਬਰ

ਕਮਲਦੀਪ ਮਨਾਹੂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਿੰਧੀ ਜੀੜ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸੁਸ਼ਮਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਨਿਪੀ ਧਵਨ ਵਰਗੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਸਭ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੋਸਟਰ ਬਣਾਕੇ, ਨਾਟਕ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਕੂਲ ਪਰਿਸਰ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪੋਸਟਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਲਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਇਕ ਨਿਰੀਕਸ਼ਣਸ਼ੀਲ ਕਦਮ ਸੀ।

ਡਲਾਈ ਮੰਚ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਅਸ਼ੋਕ ਥਾਪਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਗੋਗਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪ ਟਰੇਡ ਵਿੰਗ, ਹਰਭੁਪਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਜਲੰਧਰ ਕੈਂਟ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ, ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਹਰਮੇਸ਼ ਲਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਬਣਾ ਕੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੰਡਿਆਲਾ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਗੋ ਸਰਕਲ ਜੰਡਿਆਲਾ ਅਤੇ ਜਮਸ਼ੇਰ ਖਾਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਖੱਸਲ ਖੁਆਰੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸਮਰਾਏ, ਸਰਹਾਲੀ, ਧਨੀ ਪਿੰਡ, ਦਾਦੂਵਾਲ, ਲਖਨਪਾਲ, ਪੰਡੇਰੀ ਮੁਸ਼ਾਰਕਤੀ, ਕੰਗਣੀਵਾਲ, ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬਾਬਲਕੋ, ਭਾਰਦਵਾਜੀਆਂ, ਭੰਗਲਾ, ਬੁਝਦਾ ਆਦਿ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਦੇ ਕਈ ਪਤਵੇਂਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਲਾਕ ਜੰਡਿਆਲਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਰੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁੰਮਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਨੇ ਰੁਜਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟਾ ਮੈਕੀਕਲ ਨਸ਼ਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲੀ ਮਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਉਚਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਆਏ ਦਿਨ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੱਲ ਕੋਈ ਖੰਭ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਮੰਡਿਆਲਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਪੈਣ ਵੰਡੇ। ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਮੰਗਲਜੀਤ ਪੰਡੇਰੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਮਸਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੰਡਿਆਲਾ, ਕੋਮਲ, ਤਮਨਾ ਆਦਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਬੋਦਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਜਥਾ 2, 3 ਤੇ 4 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਬੀਰਾ

ਬਿਦਰ (ਕਰਨਾਟਕ) ਦੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੰਗਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਬੋੜਾ, ਵਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਕ ਸਿੰਘਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਤਪੁਰ -ਚੰ ਗਰਾਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਤਪੁਰ -ਚੰਗਰਾਂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਤਪੁਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਜਨੰਗਾ, ਖਲਵੰਤ ਕੌਰ ਭਾਣਾ, ਡਾਕਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਡੇ, ਸੋਨੂੰ ਨਿਰਮਲ ਬੱਡੇ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੀਰਵਾਲ, ਮੋਜਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਲੀ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ ਖਿਲਾੜੀਆਂ, ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੰਜੜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਪਾਲਦੀ, ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਤਪੁਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੱਟਪੁਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਤਪੁਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰਹੂਮਤਪੁਰ 'ਚ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜਲ-ਥਲ

ਘਰਾਂ 'ਚ ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਆ ਵੜਿਆ

ਮਾਹਿਰਪੁਰ (ਸਫ਼ਰੀ)- ਪਿੰਡ ਰਹੂਮਤਪੁਰ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ/ਐਲਮੈਂਟਰੀ ਸਮਰਾਟ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਘਰਾਂ 'ਚ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ

ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਵੜ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅੰਧੇ ਹੋ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਸੁਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪੰਚ ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਨਿੰਦਰ ਕੌਰ,

ਸਾਰੇ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੇ ਵਾਧੂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਯੋਗ : ਚੀਮਾ

ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ)- ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਕੀਤ ਚੁਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪੜ ਰਹੀ ਉਥੇ ਹੀ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅੱਜ ਉਹ ਹੀ ਲੀਡਰ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅੱਜ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਥਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮਲਕੀਤ ਚੁਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵੀਰ ਸ਼ਾਲੂਪੁਰੀ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਤਮੇ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲਾਟ ਵਾਲਾ, ਲੱਖੀਵਾਲ, ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਖਿਜਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਰਜਨ ਔਵਾਰਡੀ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦੀ ਸਹੂ ਚੁਕਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਮਲਾਤ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿਦਰ ਸੁਮਨ) ਵਾਦੀ. ਐਫ. ਸੀ ਤੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਅਮੇਜਿੰਗ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਲੱਬ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਮੇਜਿੰਗ ਵੈਸਟੀਵਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ (ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀਆਂ) ਨੇ

ਐਫ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੰਗਲ ਦਾਸ ਸੋਨੀ, ਤੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਅਕਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰੋਗਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸੀਨੀਅਰ ਸਟੇਟ ਮਹਿਲਾ ਟੁੱਟਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 2025-26 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ 8 ਟੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, 7 ਟੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੇਸਲਿੰਗ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ ਅਤੇ ਐਂਡੀਡਾਸ ਦੇ ਸਟੱਡ ਯੂਟ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਹੂਆ ਵਿਖੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ)- ਬੰਗਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਹੂਆ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਾਵਣ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਸ਼ਟਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ, ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਬਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੋਗਾਇਤ ਬਹੂਆ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਬਾ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਬਈ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਨੇਡਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਬਈ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਨਾਮ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੋਨੂ ਬਹੂਆ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੀਕਾ, ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਤਾਰਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਚਾਰ ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਜਲੰਧਰ (ਬੈਲੀ ਐਲਬਰਟ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਹੇਠ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਭਗਤ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਦੇ ਕੁਲ ਲਗਭਗ 8 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨਵਾਂ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਲੇਬਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਮਹਿੰਦਰ ਭਗਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ

ਸਾਰੇ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੇ ਵਾਧੂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਯੋਗ : ਚੀਮਾ

ਚੰਗੇੜ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ (ਐੱਫਡੀ) ਨੇ ਨਵੀਂ ਪੋਲਿਸ਼ ਸਕੀਮ (ਐੱਨਪੀਐੱਸ) ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਗਤਾ (ਇਨਵੈਲਿਡ) ਪੋਲਿਸ਼ ਨੈਣ ਸੇਬੰਧੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਵਿਕਲਪ ਸ਼ਰਤ ਵਾਲਾ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੇਲੋੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਖ਼ਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ ਗ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਥੇ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 8 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਗਤ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਗਤਾ (ਇਨਵੈਲਿਡ) ਪੋਲਿਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 6 ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਦੋਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਾਮਤ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਇਹ ਚੁਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਵਾਰਕ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਗਤਾ (ਇਨਵੈਲਿਡ) ਪੋਲਿਸ਼ ਨੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਨੈਣ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਜਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਏ ਸਨ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਨੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 27 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 6 ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਬੇਰਾਜ਼, ਕਾਨਪ੍ਰੋਫ਼ੇਸ਼ਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਪੀਐੱਸਐੱਸ) ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਖੁਦਪਾਇਤਾਗਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਐੱਫਐੱਸਐੱਸ) ਦੇ ਐੱਨਪੀਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁਣ ਗ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਵਾਧੂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣ।

ਅਜੇ ਮੰਗੂਪੁਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਲਕਾ ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਖੇ ਮਿਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ

ਬਲਾਚੌਰ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੋਸ) ਹਲਕਾ ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਖੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੇ ਕਹਿਣਾ 'ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੇ ਮੰਗੂਪੁਰ ਦਾ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਸੱਤਾਪਾਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਮੰਗੂਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਬਲਾਚੌਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਚਮਕਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਮੰਗੂਪੁਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਹੀ ਲੋਕ ਸੱਤਾਪਾਤੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਾਬੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਤੌਰਦਸਤ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ।

ਬੀ ਡੀ ਸੀ ਵਿਖੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਬੁਨਦਾਨ ਕੈਂਪ 5 ਨੂੰ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਰਗਾਪੁਰੀਆ) ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੇਗੰਬਰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ (ਬਾਨੀ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਸਲਾਨਾ ਬੁਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਪੰਜ ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ। ਕੈਂਪ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਮੈਡਮ ਅਨਮਜੀਤ ਕੌਰ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਕਰਨਗੇ। ਡਾ. ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਤੇ ਡਾ. ਵਿਦਿਆ ਸਰੂਪ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਤ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ਼ ਬੁਨਦਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹਨਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਭਾਰ 45 ਕਿਲੋ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੀਮੋਗਲੋਬਿਨ 12.5% ਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਕਰੋਨਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨੇਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੁਨਦਾਨੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੋਸ਼ਾ

ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕਾਬੂ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਰਗਾਪੁਰੀਆ)- ਪਿੰਡ ਚਰਾਣ ਵਿੱਚ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਾਬੂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੇਂਦ ਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਵਾਲੀ, ਵਾਰਦਾਤ ਵਿੱਚ ਪੁਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਤ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਸਾਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਚਰਾਣ ਨਿਵਾਸੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਚੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਾਚਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਵੇਂਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਚੇ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਘਰ ਘੱਟ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ

ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਤ ਆਈ ਐਮ ਟੀ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿੰਦਰ ਸੁਮਨ)- ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਖੇ 'ਪ੍ਰਾਰੰਭ' ਸ਼ਿਰਨਾਵੇਂ ਨਾਲ ਓਰੀਐਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 2025 ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਲਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਸ਼ੇਲੀ ਰੇਖੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗਿਰੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਗਿਰੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਡੀਨ ਦੀਪਕ ਠਾਕੁਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਤਭਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਲਘੂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮੌਕਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੋਤੀ ਬਾਲਾ ਮੌਟੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਿਆਦ 15 ਦਿਨ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਅਗਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਦੇ ਆਪਣਾ ਬਕਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਕਾਉਂਟਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ (ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਸਮੇਤ) ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 2:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੋਲ੍ਹੇ ਰੱਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਲਾਭ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ।

ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਰਾਹ ਬਣਿਆ ਬਰਸਾਤੀ ਚੋਅ !

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਬਰਸਾਤੀ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਕੱਢੀ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਵੇਸ਼ਲੇਪਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਦਫਤਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਵੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੇਤ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ

ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਸ਼ਾਹਕੋਟ (ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ) ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਡਨੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਵਕਤ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਲਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਗੋਰੀਆ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਿਆਮਤਪੁਰ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇਵੀ ਕੁਮਾਰ ਨਰਮਲਾ ਕਨਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਗਹਿਰੇ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਲਦੀ ਬਾਹਰ ਆਵੇ। ਪਰਵਾਰਕ ਸ਼ਰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਤੇ ਐਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 7 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗੋਰੀਆ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਿਆਮਤਪੁਰ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇਵੀ ਕੁਮਾਰ ਨਰਮਲਾ ਕਨਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਗਹਿਰੇ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਗੀ ਪਰਵਾਰ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਲਦੀ ਬਾਹਰ ਆਵੇ। ਪਰਵਾਰਕ ਸ਼ਰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਗੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਤੇ ਐਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 7 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੱਲਦੇ ਚਾਚੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਘਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਚੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਚੀਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੇਹੀਰੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚਾਚੀ ਦਾ ਗਲਾ ਗੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋਕ ਚਾਚੀ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਸਾਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਐਸ ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਸ ਐਚ ਓ ਸਦਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ)- ਗ਼ਦਰੀ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ 3 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਲੋਕਪ੍ਰੀਤੀ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਰਬੋਧ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਸਾਲ 2025 ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵੀਰਗਣਾ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ 1914-15 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਗ਼ਦਰੀਆਂ (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 8000 ਸਾਥੀਆਂ) ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਸੀ ਜੋ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿਨ-ਹਾਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ, ਤਸੀਹੇ ਝੱਲੇ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਉਘੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਨੱਧ ਸਿੰਘ (ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧੇ ਨਰਮਲਾ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਡੀਨ ਦੀਪਕ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ ਵਿੱਛਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਕਬੱਡੀ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਅਜਨੋਹਾ ਸਕੂਲ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕੁਆਲੀਫਾਈ

ਮੋਹਤੀਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰੀਆ)- ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਜ਼ੋਨਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੱਰੋਂ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਜਨੋਹਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਹੋ-ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਬੱਡਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ। ਅਜਨੋਹਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 35-27 ਸਕੋਰ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਜ਼ੋਨ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਕਰ ਲਿਆ। ਜ਼ੋਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਪਰੰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਜਨੋਹਾ ਦੀ ਟੀਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਟਰ ਹੋ

ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਮਨਜ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਗਾਈਡ ਅਧਿਆਪਕ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਲੋਕਚਾਰ ਵਿਭੀਕਲ ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਨੋਹਾ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਲਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਮਨਜ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰੈੱਡ-ਮਾਸਟਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਿੱਪਲ ਰਾਜਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਅਥਿਯਾਨ ਕੌਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਅਜਨੋਹਾ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਗਦੀਪ ਸਹੰਤਾ, ਰਵੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸਡੀਐਮ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਰੋਹਨਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੀ ਰੱਖੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ

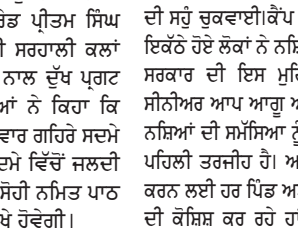

ਜਾਕੇ ਸਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ ਥਾਂਦੇ ਸਮੇਤ ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਬੋਝੀ ਜਿਹੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਗਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਨਿਕਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਵੱਲ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਤਮ ਜੀਵੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਬਰਸਾਤੀ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਡੱਬਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਔਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਗੁਟਰ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਢੱਕਣ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ

ਬਰਨ ਕਾਰਨ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਚਪੁਰਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਉੱਪਰ ਫੱਟੇ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ

ਲੰਘਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੱਟੇ ਪਿਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ

ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਚਿੱਚੜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਘਣ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬੁਝਰਗਾਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਅ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਕ ਹੋਈ ਲੱਗਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਲਕਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਭਰਿਆ ਪਾਣੀ

ਅਲਾਵਲਪੁਰ (ਸਦਨ ਬੰਗੜ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਕਸਬਾ ਅਲਾਵਲਪੁਰ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕ ਹੁਕ ਕੇ ਪੈ ਰਹੇ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮਸ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸਬਾ ਅਲਾਵਲਪੁਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਦੇ ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਕਾਰਨ ਜਨ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਵੀ ਡਿੱਜ ਗਿਆ। ਮੇਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਮੁਹੱਲਾ ਪੰਮ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੜਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁਹੱਲਾ ਸ਼ਾਹ ਪਰਵਾਨਾ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ ਰੋਡ ਵੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਬੇਬੇ ਨਗਰ ਕੋਲ ਵੱਲੋਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਨਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਦੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਈ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਖੜਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ।

ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ)- ਗ਼ਦਰੀ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ 3 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਲੋਕਪ੍ਰੀਤੀ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਰਬੋਧ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਸਾਲ 2025 ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵੀਰਗਣਾ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ 1914-15 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਗ਼ਦਰੀਆਂ (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 8000 ਸਾਥੀਆਂ) ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਸੀ ਜੋ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿਨ-ਹਾਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ, ਤਸੀਹੇ ਝੱਲੇ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਉਘੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਨੱਧ ਸਿੰਘ (ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧੇ ਨਰਮਲਾ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਡੀਨ ਦੀਪਕ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ ਵਿੱਛਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਮੁੰਡੀਆ ਨੇ ਫੇਸ 11 ਮੋਹਾਲੀ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਲਿਆ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਫੇਸ 11 ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੋਭਾਪ ਭੋਗ ਰਹੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਫੁਟਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ 2.05 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਐਸ ਐਸ. ਆਰਯੂਵਾਲੀਆ ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਬਾਰੀਕ ਰਹਿੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ 45 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਸਾਲ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਸ 11 ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਬਾਰੀਕ ਰਹਿੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ 45 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਮਹਿਤਪੁਰ (ਰਾਜਾ) ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਲਾਲ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਰਾਹਨੁਮਾਈ ਹੇਠ, ਸੈਂਟਰ ਮਹਿਤਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਭੱਗੂ 'ਤੇ ਵਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਹਰ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ

ਲੰਘਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੱਟੇ ਪਿਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ

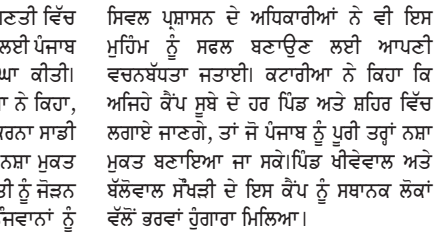

ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਚਿੱਚੜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਘਣ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬੁਝਰਗਾਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਅ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਕ ਹੋਈ ਲੱਗਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਲਕਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਆਪਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਸ ਅਤੇ

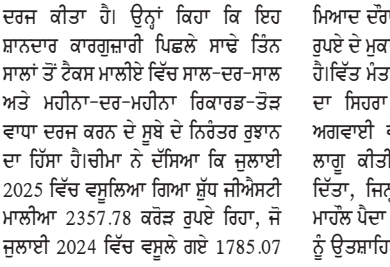
ਲੰਘਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੱਟੇ ਪਿਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ

ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਚਿੱਚੜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਘਣ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬੁਝਰਗਾਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਅ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਕ ਹੋਈ ਲੱਗਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਲਕਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟਵਾਰਖਾਨੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਮਾਲੀਆ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਵਾਧਾ ਦਰਜ : ਚੀਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ, ਯੋਜਨਾ, ਆਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਮੰਤਰੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਟੈਕਸ ਮਾਲੀਆ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਦਿਆਂ ਜੁਲਾਈ 2025 ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਜੀਐਸਟੀ) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਇਸੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 32.08 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਅਤੇ ਮਹੀਨਾ-ਦਰ-ਮਹੀਨਾ ਰਿਕਾਰਡ-ਤੋੜ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 2025 ਵਿੱਚ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ੁੱਧ ਜੀਐਸਟੀ ਮਾਲੀਆ 2357.78 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਜੁਲਾਈ 2024 ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੇ ਗਏ 1785.07

ਫੇਡਿਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਤੇ ਘਾਤਕ : ਡਾ. ਸੋਨਲ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਫੇਡਿਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕੈਂਸਰ ਹੈ। ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ, 24 ਲੱਖ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਫੇਡਿਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤ ਦਰ ਵਾਲੇ ਚੇਨੀ ਦੇ 4 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਲਿਵਾਸਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪਲਮਨਰੀ ਮੈਡੀਸਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਡਾ. ਸੋਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹਰ ਪੰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਫੇਡਿਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੇਡਿਜ਼ਾਂ ਦ

ਭੋਗ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ ਮਾਤਾ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ

ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਰਮੈਂਸ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਧ ਕੇ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸੰਗਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਗੰਜਸਪਾਲ ਕਰ ਇਸ
ਗੁਰੁੱਖੰ ਪਰਵਾਰ ਨਾਮ
ਸਬੋਧਤ ਸਨਾਉਉ ਇਸ
ਸਪਾਰਨ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ
ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ
ਸਨਾਉਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ
ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹੰਤਰ
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰੀ ਅੱਜ
ਵਿਦਾਇਕ ਪਾਠਾਮਾਸਤਰ
ਦੇ ਪੀਏ. ਵਸੰ ਸਮਾਸਤ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ
ਸੰਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ
ਵੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ
ਸਾਡਾ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਸੰਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ
ਜੋੜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਮਾਤਰ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ
ਇਹ ਬੱਚੇ ਇਸ ਮੁਹਾਬਲੇ
ਦੇ ਹਾਰੀਏ ਸਾਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਣੀ, ਜਗਬੰਧਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੂਜਾ, ਅਰਚਣਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ, ਆਰਤੀ, ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ, ਹਰਜੀਤ, ਪਰਮਜੀਤ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਲਾਈਨਮੈਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੌਹਕਾ ਨੂੰ ਸਟਾਫ਼
ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਨਿੱਘੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ

ਦਾ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰੀ ਟੀਮ ਨੇ
ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਮੁਫ਼ਤ
। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੰਦਰ
ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ਾ ਦੋ ਕੇ
ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ
ਦਾ ਦਾਦਗਾ, ਇਸ਼ੂ,
ਫ਼ਨਾ, ਹਰਜੇਤ ਸਿੰਘ,
ਪ ਕੁਮਾਰ ਦੀਪਾ
ਰ ਟੋਨੀ ਭਾਮ ਆਦਿ
ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਾਨ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾ
ਆਗੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਰੋਡੀ
ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ
ਦਿਮਨਦਾਰੀ ਨਾ
ਪਹਿਵਾਹ ਵਿੱਚ ਆ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ

ਬਲਾਕ ਭਰਤਾ ਬਹਾਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ
ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢੇਗੀ : ਕਾਂਗੜ

ਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ
ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ
ਸਮੇਤ, ਵੂਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ),
ਵਿੱਲ, ਐਮ.ਸੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,
ਲੀਆ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਯੋਜਨਾ
ਨਾ ਕਰਾਹਲੋਂ, ਸਤਵੇਂ ਕੌਰ ਜੋਹਲ,
ਮੇਨ ਟਰਸਟ) ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਾਲ 'ਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਦਲੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਖਤਮ : ਜਿੰਦਰ ਪਾਇਲਟ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ੀਬਾਂ ਨੂੰ ਯੁਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਾਫ਼ਾ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਰਾਵਾ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਮਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਨਪੁਰ, ਅਡੀਜ਼ਨਲ ਨਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਬਾਬ ਭੁੱਲਰ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਨਵੀਂ ਸਰਦੇਵਾ, ਮੀਡੀਆ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਮਾਤੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਗੜਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲੀਡਰ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਹੈ। ਨਰਨਲ ਦੇਣ ਤੁਰੰਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੋਰਟਲ ਉੱਪਰ ਬਦਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਅਗਤਮ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨਾਲ ਲਗਾਏ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਬਦਲੀਆਂ/
ਤੈਨਾਤੀ ਲਈ ਤੈਅ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ 'ਚ ਵਾਧਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਵਿਵਾਹ ਵੇਲੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਬਦਲੀਆਂ/ਤੈਨਾਤੀਆਂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਇਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਗਿਣਾਜ਼ਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਵਿਵਾਹ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 07/01/2014-ਪੀ.ਪੀ.ਏ.2 (ਤਪੀ. ਪੀ2)/382-385 ਅਤੇ 01.05.2025 ਤੱਕ ਲਾਗੂਤਾਰਾ ਵਿਵਾਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਪ ਵਿਭਾਗ/ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਬਦਲੀਆਂ ਅਤੇ ਤੈਨਾਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 23.06.2025 ਤੋਂ 01.08.2025 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੁਣ ਇਹ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਖਰੀ ਬਦਲੀਆਂ/ਤੈਨਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 20.08.2025 ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 20.08.2025 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰੀ ਬਦਲੀਆਂ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੋਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਜਾਰੀ ਬਦਲੀਆਂ/ਤੈਨਾਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਵਿਵਾਹ ਵੇਲੇ ਜਾਰੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਿਤੀ 23.04.2018 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਪੂਰੀ (ਸਿਹਤ ਗਰਗ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ) ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 'ਪੀ. ਇਕਨਲਵੇ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 'ਐੱਸ ਓਵਰਸੀਜ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ' ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਇੱਕਕ ਇਵਾਰਾਥੀਆਂ ਲਈ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਦ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਇਹ ਨਾਇਬ ਸੋਸ਼ਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਈਓਟੀ ਅਤੇ ਪੀ ਟੀ ਐੱਕਸਿਰ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਰਾਤਰ ਤੌਰ ਪ੍ਰਦਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਸੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸੀ ਐੱਸ ਓ. ਜ਼ਰਸ਼ਾਹਰ ਸਿੱਖ ਜੱਗੀ ਚੀਫ਼ਸ ਨੇ 'ਐੱਸਐਸ ਐਚ ਹਾਲ' ਦੀ ਦੌਰਨ ਸ਼ਿਸ਼ੂਵਰਗਤ ਗੁਰਨੂਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਵਿੱਚ 90, ਲਿਸ਼ਨਿੰਗ ਵਿੱਚ 89, ਵਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 83, ਗੀਡਿੰਗ 86 ਅਤੇ ਓਵਰਲਾ 86 ਐਂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਹਨ। ਹਾਲ ਦੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ

ਦਾਦਰ ਪੰਡੋਰਵੀ ਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ
(ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

ਤੈਨੂੰ ਤੈਥੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੇਖਗੇ

ਲੈ ਫਿਰ ਨਗੀ ਅੱਖ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੇਖਗੇ

ਵੇਖਗੇ ਤੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਕੂ ਤੱਕ ਨਿਭਦਾ ਏਂ,

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੇਖਗੇ।

- ਗੁਰਸੇਵਕ ਲੰਬੀ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 3 ਅਗਸਤ 2025

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ : ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਬਨਾਮ ਸਮਾਜਵਾਦ !

‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’
(1) ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ‘ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ’ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਬੁਰਜੂਆਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਜ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ।
ਪੈਦਾਵਾਰੀ-ਸੰਬੰਧ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਚੱਲਾ ਪਹਿਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਕੌਣ ਲਈ, ਬੁਰਜੂਆ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ‘ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਾ’ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

‘ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ’
(2) ਇਹ ‘ਸਮਾਜਿਕ-ਵਰਤਾਰੇ’ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਨਾਮਕਰਨ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਲਟ-ਦਿਸ਼ਾਵੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।
* ਆਦਿ ਇਸ ਦੀ ‘ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਸਾਰ’ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੀਏ। ‘ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਹੁੰਦੇ, ਸਾਰ ਦਾ ਜਮਾਓ ਹੀ ਦਿੱਖ ਬਣਦਾ ਹੈ’। ਇਸ ਦਵੇਦਵਾਦ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਹੈ। ਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਰਹੱਸ ਹੈ।

‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਦਿੱਖ (ਪ੍ਰਗਟਾਓ) ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ (ਰਹੱਸ) ਜਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਕਿੱਥੋਂ ਜਨਮਦੀ ਹੈ ?

ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ‘ਪੈਦਾਵਾਰੀ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ’ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੜਾਅ ਜਗੀਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਮੇਂ, ਪੈਦਾਵਾਰੀ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਜਰਬਾ ਗਿਆਨ ਬਣਿਆ, ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ-ਬਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਖੇਤੀ ਲਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਦਿ ਨੇ ਮਿਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਖੁਰਾਕੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਉੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜਨ, ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਘਟੀ। ਇਹਨਾਂ (ਵਾਧੂ) ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਵਧਦੀ ਗਈ। ਦਸਤਕਾਰੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਈ। ਵਪਾਰ ਵਧਿਆ, ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਹੋਇਆ।

ਹਕੂਮਤੀ-ਰੂਪ, ਰਾਜ-ਤੰਤਰ ਸੀ। ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਹੋ ਰਹੀ ਵਸੋਂ ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ, ਵੱਡੇ ਰਾਜ ਸਾਰਥ ਬਣੇ। ਵੱਸੋਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ। ਵੱਸੋਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਜਾਂਦੇ ਘੋੜੇ, ਉਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਨੇ ਕਾਰੀਗਰੀ ਨੂੰ ਵਾਧਾਇਆ। ਉਨਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ, ਰਾਬੀਆਂ ਲਈ ਚਾਰਾ, ਘਾਹ ਖੇਤਣਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਵੱਸੀਆਂ ਲਈ ਖਾਣਾ (ਲਾਗਰੀ), ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਧੁਆਈ (ਰੱਬੀ) ਅਤੇ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਲਈ ਵੈਦ ਆਦਿ, ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਹੋ ਰਹੀ ਵਸੋਂ ਖਪਦੀ ਰਹੀ।ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵੱਸੋਂ ਥਾਂ ਬਦਲੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਇਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹ ਵੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਥਾਂ ਬਦਲੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਜਗੀਰੂ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ, ‘ਦਿੱਖ’ ਨਹੀਂ ਸੀ।

‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੌਰ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, 1825 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਰਖਾਨੇ-ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ।
‘ਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ’ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਇੰਜਨ ਦੀ ਕਾਢ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।ਇੰਜਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰੀ, ਫੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀ ਗਈ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਜਰਬਾ ਹੁਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਸੰਦਾਂ ਦੇ ਲੋਹੇ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਇੰਜਣਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਛਾਲ ਮਾਰੀ। ਪੈਦਾਵਾਰੀ-ਸੰਬੰਧ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਫਤੀ ਗੁਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ੁਰ ਹੋਇਆ : ‘ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ’।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ ਦੇ ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਵਿਖਿਆਨ-ਕਰਤਾ, ‘ਇਨਕਲਾਬ-ਵਿਗਿਆਨੀ’ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਹੈ।ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੁਗ ਪਲਟਾਊ ਲਿਖਤ ‘ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ’ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਇਨਕਲਾਬ ਸ਼ਬਦ ‘ਵਾਧੂ ਕਾਮਾਂ’ (Surplus proletarian) ਦਾ ਲਕਬ (ਖਿਤਾਬ) ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖੋਂ ਪੱਖੀ ਡਾਂਦੂ, ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ’ ਅਤੇ ‘ਪਰਲੋਤਾਰੀ’ ਲਕਬਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਬਿਲਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ‘ਮਿਲੇਟਾਰੀ’, ‘ਸੀਜ਼ਨਲ-ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’, ‘ਲੁਕਮੀ-ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਆਦਿ ਦੇ ਝਮੇਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀ ਨੂੰ ਭੁਲਾਂਦਰਾਗਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ (4%) ਤੱਕ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ‘ਸ਼ੁੱਭ’ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ, ਮਾਲਕ (ਪ੍ਰਬੰਧ) ਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਉਹ ‘ਕੰਮ-ਚੋਰ’ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਵਧੇਰੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ, ਆਦਿ।

‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ’ ਜਾਂ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਲਕਬ ਬੁਰਜੂਆ-ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ,ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਧਾਰਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਾਧੂ-ਕਿਰਤੀ (surplus-labour) ਪਰਲੋਤਾਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।
ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ‘ਤਰਕ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ’ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਭੁਲਾਂਦਰਾਵਾਦੀ ਭਟਕਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਰੋਧ-ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ (ਚੱਕਰੀ-ਗੋੜ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਾਲਾ) ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ‘ਰਾਜਨੀਤਿਕ-ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ’ ਉਸ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ, ਵਾਧੂ-ਕਾਮੋ (ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ) ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ, ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ :
ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਅਮਲ (ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ) ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ; ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਨਾਲ ‘ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ’ ਅਤੇ ‘ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ’ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਜਗੀਰੂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਗੀਰੂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਜਿਨਸ ਨਾਲ ਜਿਨਸ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ’ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਰਟਰ ਸਿਸਟਮ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੁਦਰਾ ਰੂਪ ਤੱਕ ਪੁੱਜਿਆ।

ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰਦੀ ਧਾਤ ‘ਸੋਨੇ’ ਨੂੰ ਮੁਦਰ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਸੋਨਾ ਤੁਲ ਬਣ ਗਿਆ, ਉਹ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਵਟਾਂਦਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਧਾਤਾਂ; ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਘੜਨ ਦਾ ਅਮਲ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਘਸਾਈ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਿਆਂ, ਤਾਂਬੇ, ਪਿੱਤਲ ਅਤੇ ਕਪਿ ਦੇ ਸਿੱਕੇ, ‘ਪ੍ਰਤੀਕ-ਮੁਦਰਾ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਆਏ। ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਧਾਤੂ-ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦੀ ਥਾਂ, ਆਖਰ ਕਾਗਜ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਨੇ ਮੌਲੀ। ਸੋਨਾ ਮੁੱਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਗਰੰਟੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕ-ਮੁਦਰਾ ਹੈ।

ਮੁਦਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।ਹਾਕਮਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ, ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਮੁਦਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਗਈ।

ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਮੁਦਰਾ, ਜਿਨਸ-ਗੋੜ (ਜਿਨਸ-ਮੁਦਰਾ-ਜਿਨਸ) ਦੀ ਥਾਂ, ਮੁਦਰਾ-ਗੋੜ (ਮੁਦਰਾ-ਜਿਨਸ-ਮੁਦਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਜਗੀਰੂ ਦੌਰ ਦਾ ‘ਜਿਨਸ-ਵਟਾਂਦਰਾ’ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ‘ਜਿਨਸ ਉਤਪਾਦਨ’ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ, ‘ਜਿਨਸ-ਉਤਪਾਦਨ’ ਢੰਗ ਹੈ। ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜੋ ‘ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ’ ਅਤੇ ‘ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ’ ਖਰੀਦਣ ਉੱਤੇ (ਲਾਗਤੀ) ਖਰਚ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਮੁਦਰਾ ਰੂਪ ਨੂੰ ‘ਸਰਮਾਇਆ’ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨਸਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ :
ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ ਜਿਨਸ ਉਤਪਾਦਨ ਢੰਗ ਹੈ। ਇਹ (ਜਿਨਸ), ਵਸਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ ?

ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸਰਵੋਤਮ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪਦਾਰਥਕ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਗੁਣ; ਬੋਲੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਨਾਮਕਰਨ ਨਾਲ ਨੱਬੀ ਹੈ। ਬੋਲ ਅਤੇ ਮੂਰਤ ਦਾ ਮੇਲ ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਦਾਰਥਕ ਪਸਾਰੇ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਭੰਡਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਜੋ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ‘ਵਸਤੂ’ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਗੁਣ ਹੈ, ਉਹ ‘ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ’ (use value) ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪਦਾਰਥਕ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਸਤਾਂ (Goods) ਬਣਨ ਦਾ ਗੁਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਜਿਨਸ ਉਤਪਾਦਨ ਢੰਗ’ ਵੀ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ, ਵਿਕਣ ਲਈ, ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਉੱਚਤਮ ਰੂਪ, ਮੁਦਰਾ-ਰੂਪ ਹੈ। ਮੁਦਰਾ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਜਿਨਸ ਵਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਭੂਗਤਾਨ ਨੂੰ, ‘ਵਟਾਂਦਰਾ-ਮੁੱਲ’ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ‘ਜਿਨਸ’ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਹਰਾ ਗੁਣ (ਵਰਤੋਂ-ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਟਾਂਦਰਾ-ਮੁੱਲ) ਰੱਖਦੀ ਹੈ।ਵਟਾਂਦਰਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਵਸਤੂ, ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ ਉਸ ਦਾ ‘ਵਰਤੋਂ-ਮੁੱਲ’ ਹੋਵੇਗਾ।ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਨਸ, ਵਸਤੂ ਗੁਣ ਵੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਭੂਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ, ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੋ ‘ਜਿਨਸ’ ਦੇ ਦੇਹਰੇ ਗੁਣ ਵਿੱਚ, ‘ਵਸਤੂ’ ਗੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ, ਵਸਤੂ (Goods) ਕੇਵਲ ਇਕਹਿਰਾ, ‘ਵਰਤੋਂ-ਗੁਣ’ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਵਸਤੂ-ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ !
ਜਿਨਸ-ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਮੁੱਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ !!

ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਨਿਯਮ :
ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਟਾਂਦਰਾ, ਬਾਜ਼ਾਰ (ਮੰਡੀ) ਰਚਦਾ ਹੈ। ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਮਕਰਨ ‘ਵਪਾਰ’ ਹੈ, ਜੋ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ-ਗੋੜ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ-ਮੁੱਲ ਬਰਾਬਰ ਭਾਵ ਇਕ ਸਮਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ-ਗੋੜ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ‘ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਰੋਤ’ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਰਹੱਸ ਕਾਇਮ ਸੀ।

ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਪਰੂਟੋ ਅਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ (1846) ਵਿੱਚੋਂ, ਮਾਰਕਸ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (Theory of Value) ਬੋਲਿਆ : ‘ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ-ਮੁੱਲ, ‘ਉਜਰਤ’ ਨਾਮਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ, ਉਜਰਤ ਨਾਲ ਵਟਾਂਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ‘ਉਜਰਤੀ-ਕਿਰਤ’ ਸਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜਿਨਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

‘ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ’ ਇਕਲੌਤੀ, ਖਾਸ ਜਿਨਸ ਹੈ, ਜੋ ਖਪਤ ਦੌਰਾਨ ਵਧਦੀ ਹੈ। (Labour power creates value and it creates greater than its own) ਇਸੇ ਗੁਣ ਕਾਰਨ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੀ ਰੁਚੀ ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਨਿਚੋੜ ਸਕੇ।

‘ਕੈਪੀਟਲ ਮੁਦਰਾ ਕਿਰਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵਾਂਗ, ਸਿਰਫ ‘ਜਿਉਂਦੀ-ਕਿਰਤ’ (ਕਿਰਤੀ) ਦਾ ਲਹੂ ਪੀ ਕੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਰਤੀ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਲਹੂ ਚੁਸੇ, ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਧ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ।’-(ਸਰਮਾਇਆ, ਸਭਾ 242)

ਇਸ ਲੱਭਤ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੁੱਗ ਪਲਟਾਊ ਸਿਧਾਂਤ; ‘ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ’ (Theory of Surplus Value) ਦਾ ਵਿਖਿਆਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ, ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਟੱਲਤਾ (ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਉਸਾਰ ਦੇ ਦਵੇਦਵਾਦ) ਨੂੰ, ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਮਾਰਕਸ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ’ ਜਾਂ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ‘ਵਾਧੂ-ਕਾਮਾ’, ‘ਪਰਲੋਤਾਰੀ’, ‘ਵਾਧੂ ਵੱਸੋਂ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ‘ਫਲਸਫਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।’ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਪੱਖ-ਪੂਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਕਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਰਤ ਦੀ ਪਿਰ ਦੇ ਪੱਖ-ਪੂਰਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
‘ਵਾਧੂ-ਕਾਮੋ’ ਜਾਂ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ’ ?

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ, ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਨਿਚੋੜਨ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੜਾਅ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਅਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਰੂਪ ਸਮੇਂ, ਵਾਧੂ-ਕਾਮੋ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਅਮਲ ਧਾਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਇਹ ਆਰਜ਼ੀ ਵਰਤਾਰਾ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮਾਤੀ-ਘੋਲ ਦੇ ਸੌ ਜਾਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ-ਪਾਸੜ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਚੇਲੇ ਵਾਲੇ ਚੇਤਨ ਲੁਕਮੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਆਓ ਜਮਾਤੀ ਘੋਲ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ‘ਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ !

ਬੁਰਜੂਆ ਬਨਾਮ ਪਰਲੋਤਾਰੀ
ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਘੋਲ, ਉਜਰਤੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਖਪਤ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਖਪਤ, ਤੇਹ ਕੀਤੇ ਕਿਰਤ ਕੰਮ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ‘ਕਿਰਤ ਦਿਨ’ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਰਤ-ਦਿਨ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਅਤੇ ‘ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’।

ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ, ਉਜਰਤ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ‘ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕਿਰਤੀ ਜਮਾਤ ਨੇ, ਕਿਰਤ-ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਹੱਕ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ‘ਸਪੇਖ ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ’ ਨੂੰ ਛੁੱਟਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ।

ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ਤੇ ‘ਜ਼ਰੂਰੀ-ਕਿਰਤ-ਸਮਾਂ’ ਆੱਧਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਪਹਿਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੱਧੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਬਾਕੀ ਅੱਧ ‘ਵਾਧੂ-ਕਾਮੋ’ ‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ’ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਾਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਇੰਜ ‘ਵਾਧੂ-ਕਾਮੋ’ ਵਾਧਾ ਵਰਤਾਰਾ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਕਨੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬ ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ, ‘ਵਾਧੂ ਵਸੋਂ’ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਵਾਧੂ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ‘ਪਰਲੋਤਾਰੀ’ ਸੱਦਦਾ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਕਾਮੇ, ਪਰਲੋਤਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ ਵਿਚ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਲਿਖਦਾ ਹੈ : ‘ਸਾਡਾ ‘ਪਰਲੋਤਾਰੀਆ’ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਹੈ ਉਜਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਰਮਾਏ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ੀਮਾਨ ਸਰਮਾਏ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਫਾਲਤੂ (ਵਾਧੂ-ਕਾਮਾ-ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ) ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।’ (ਸਭਾ-661)

ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਰਤ ਦੀ ਪਿਰ ਦੇ ਜਮਾਤੀ-ਘੋਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੌ ਜਾਣ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਆਰਥਿਕ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਉਪਰ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਘਟਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕਾਬਜ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇਸ ਦੀ ਮੁਖਾਜੀ ਵਿੱਚ ਜਿਉਣਾ ਅਟਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ (fascism) ਕਿਵੇਂ ?

ਵਧਦੇ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਰਥਕ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਇਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਆਰੰਭਲੇ (ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਭਰਪਾ) ਹਕੂਮਤੀ ਉਸਾਰ ਰੂਪ ‘ਬੁਰਜੂਆ-ਜਮਹੂਰੀਅਤ’ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਛਲ ਖੂਹੀ ਮੋੜਾ ਕੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕਾਇਕਤਾ (singularity), ਇਕਪਾਸੜਪਣਾ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤਰੰਦ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਕਨੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ‘ਕੰਮ-ਰਹਿਤ ਵਿਕਾਸ’ (Jobless growth) ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਮੂੰਹ ਧੁਆਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕੰਮ ਮਿਲਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਦਲੀ। ਨਵੀਂ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਉਪਰ ਘੱਟ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਛਾਟੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਕੂਮਤੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਅਮਲ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਦਿਆਂ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਮਤ-ਜਮਹੂਰੀਅਤ (Restricted-democracy) ਦਾ ਦੌਰ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਆਹਟ ਸੀ।

ਹੁਣ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਚੌਥਾਈ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੇ, ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (19) ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ‘ਕਿਰਤ ਮੁਕਤ ਉਤਪਾਦਨ’ (Labour free production=LFP) ਦੇ

ਦੌਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ, ਘਟਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹੁਣ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਲੰਬਲ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ-ਜਮਾਤੀ ਰੂਪ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਸਭੇ ਸਰੋਤਾਂ ਉਪਰ ਮੁੱਨੀ ਭਰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ

ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਅੰਗਾਂ (ਵਿਧਾਨ ਘੜਨੀ, ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨੀ) ਨੂੰ, ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਤ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੰਜ ਬੁਰਜੂਆਜੀ, ‘ਬੁਰਜੂਆ ਜਮਹੂਰੀਅਤ’ (ਜੋ ਗੈਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਤੋਂ ‘ਸੀਮਤ-ਜਮਹੂਰੀਅਤ’, ਫਿਰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਹਕੂਮਤੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਅੰਤ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਹਕੂਮਤੀ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜਦੀ ਜਮਾਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਵਾਦ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਟਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਜੀਵਾਦ ਮਨੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ।

‘ਇਹ ਸਰਮਾਇਆ’ (Das Capital) ਵਿਚ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਖਰੀ ਪੁੱਜਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਵੈ ਖਾਤਮੇ (ਜਦੋਂ ਸਰਮਾਇਆ, ਸਰਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਧੇ ‘ਚੋਂ ਹੀ, ਆਪਣਾ ਵਾਧਾ ਗੁਣ ਗਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ) ਤੱਕ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ, ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਤੋਂ ਉੱਚੇਰੇ, ਬਿਹਤਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ; ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਕਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸਹੀ ਅਧਿਆਨ, ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦੁੱਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ?

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਕੇਵਲ ‘ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ’ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ, ਉਸ ਦੇ ਦਵੇਦਵਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਪਿਰ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਪਿਰ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ‘ਸਰਮਾਇਆ ਬਨਾਮ ਕਿਰਤ’ ਦੀ ਟੱਕਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ’, ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ‘ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਖਪਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ (ਉਪਜ) ਹੈ।ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਉਜਰਤ ਨਾਲ ਵ

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕੈੜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਪੁਚਾਇਐ ਭਾਰਤ ਨੂੰ !

ਹਾਲਾਤ ਕੋਈ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅੱਤ ਦੀਆਂ ਕੁਤੱਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਦੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਕੁਤੱਤਣ ਦਾ ਦੌਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਵੱਧ ਕੁਤੱਤਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਤਾਂ ਚੀਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ-ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵੇਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨੀਤੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੇੜ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਢਿੱਕਣ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਤੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਉਲਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੇ ਭਰਮ ਹੇਠ ਪੁਰਾਣੇ-ਪਰਖੇ ਹੋਏ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਹਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਣੇ ਸਨ ਤੇ ਨਿਕਲੇ ਵੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਜ਼ਾ ਪੈਤੱਤਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਆਗੂ ਕੋਈ ਕਿਰਾਨ ਵੱਡਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਪੌਹਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਹੱਦਤਸਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੱਲ੍ਹ-ਕਲੱਤਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੇਤਾ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਏਦਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਹ ਰੱਖੀ ਫਿਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਆਗੂ ਦੇ ਉਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਵਾਂ ਆਗੂ ਚੁਣ ਲੈਣ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਏਨੇ ਵਧਾ ਲਏ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਸਤੇ ਚੰਬੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋਕੀ ਕਰ ਕੇ ‘ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ, ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ’ ਦਾ ਛੱਟਾ ਦੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਏਦਾਂ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਉੱਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ

ਆਗੂ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੁਤੱਤਣਾਂ ਘਟਾਉਣ ‘ਤੇ ਨਵੀਂਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਡੋਢ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੋੜਾ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਉਲਾਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਕਦੇ ਰਾਜ ਬਦਲੇਗਾ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇ, ਮੁੜ ਕੇ ਟਰੰਪ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਉਧਰ ਥਾਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਡੋਮੋਕਰੇਟਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਵਧਾ ਲਏ, ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਸ ਦੇ ਉਲਟ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲ ਭੁਗਤ ਗਏ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਦੇਸਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਸਾਂ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ, ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਰੜਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਸ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਏਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਪੁਰਾਣੀ ਦੇਸਤੀ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਟੋਰਿਫ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਵਿੱਥ ਬੇਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਣਦੇ ਗਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਫਾਸਲਾ ਪਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਰਿਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣ, ਭਾਰਤ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜੋਦਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿੱਥੀ ਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਦੂਰੀ ਪਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਪਰ ਅਜੋਕੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਪੈਤੱਤੋਂ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਪੱਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਖੜੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੜਾ ਰਹੇ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਟੋਰਿਫ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖਤੀ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮੌਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਦੇਸਤੀ ਦਾ ਵਰਕਾ ਪਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਝਾਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬੜਾ ਪਹਿਲਾਂ

ਜਦੋਂ ਇਹ ਨੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਫਾਸਲਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹਰ ਔਖੀ ਘੜੀ ਅਮਰੀਕਾ ਹਰ ਥਾਂ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਖੜੋਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਥਾਂ ਰੂਸ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਰਾਰਜੀ ਡਿਸਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਆਈ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਘ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਚਿਹਰਾ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਏ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੀਤੀ ਰੂਸ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਇਹ ਹਾਲੇ ਕਹਿਣੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਲਟਾ ਗੇੜਾ ਕੱਢ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਨਾ ਹੈ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੱਚ ਉੱਤੇ ਖੜੋਤਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹਰ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਰੂਸ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਭਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੂਟਨੀਤੀ ਦਾ ਮੋੜਾ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਪੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੂਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੇੜਾ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਏਧਰ ਨੂੰ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਰੂਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬੇੜਾ ਏਧਰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬੇੜਾ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੇੜ ਕਾਰਨ ਰੂਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਇਕੱਲਾ ਖੜਾ ਹੋਸਿੱਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੂਸ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੋਣਾ ਮੰਨਦਾ

ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੈਂਡਵਿਚ ਬਣ ਕੇ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕਸੂਤਾ ਫਸ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਹੋਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਐਂਟਮੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਧਿਰ ਵੱਖਰੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਹੜੀ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਹਮਾਇਤ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਦੋਂ ਦੀ ਜਨ ਸੰਘ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਚੇਤਾ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਇਸ ਵਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਬਹਾਨੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭੇਡਣਾ ਤੁਰ ਪਈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਉਦੋਂ ਇੱਕ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨੁਕਸ ਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਉਡੀਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਡੀਕ ਦਾ ਅਰਥ ਪੁੱਛਣ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤਾ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਅਡਵਾਨੀ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਬਹਿਸ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਣ ਕੇ ਦੋਬਾਰਾ ਉਹੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਵਾਜਪਾਏ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਝੁਕਦੇ ਤਾਂ ਮੋੜਾ ਕੱਟਣਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਅਗਲੇ ਮੋੜੇ ਦਾ ਰਾਹ ਰੱਖਣਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਧਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੁੰਸ ਵਕਤ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਮੰਨਣ ਵਰਗਾ ਪੁਰਾਵ ਲੈ ਕੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜ ਗਏ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਜਲਸੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਗਰਮ ਕਰ

ਕੇ ‘ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ’ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਆਏ ਸਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕੀ, ਜਿਹੜੀ ਬਣੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਬੜੇ ਅੱਖੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੁਧਾਰੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਫਿਰ ਜਿੱਤਿਆ ਤਾਂ ਕੋੜ ਦਾ ਭਰਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੱਫੀ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗੇੜਾ ਲਾ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੀ, ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਖਾਣੇ ਦੀ ਟੇਬਲ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਸ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ।

ਹੋਰ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰੜਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਰੂਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਾ ਮਿਹਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਪਰ ਪੱਖ ਗਹਿਰੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਅਣਗੋਲੀ ਕਰ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਰੂਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਇਦ ਨਾ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ, ਜਿੰਨੀ ਉਸ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਸ ਵੱਲ ਝੁਕਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹਾਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਣਵਾਂ-ਮਿਣਵਾਂ ਤੌਲ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਹ ਨੌਬਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਭੁਲਾ ਕੇ ਇੱਕਦਮ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੋਪ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਵੇਖਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਿਰੋ ਜਿਹੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੂਟਨੀਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਦੀ ਵੀ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਝੁਲਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਲਤਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੇ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾ ਵਿਖਾਈ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬੁਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਦਮਪੁਰ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢਾ

ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਿਹਾ-ਸਮਝਿਆ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਵਲ ਖਾਂ ਅਤੇ ਆਦਮ ਖਾਂ ਦੇ ਪਠਾਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਮੀਲ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ’ਤੇ ਦੋ ਪਿੰਡ ਵਸਾਏ, ਅਲਾਵਲਪੁਰ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ, ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ’ਚ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਈ ਕਾਰਨੀਂ ਅਲਾਵਲਪੁਰ ਬੜਾ ਉੱਘਾ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਰਾਜ ’ਗਰੇਜ਼ੀ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਦ ਕਿ ਆਦਮਪੁਰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਗਜ਼ਟੀਅਰ 1884, ਇਹ ਕਥਾ ਇਉਂ ਬਿਆਨਦਾ ਹੈ, ਆਦਮਪੁਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਤਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕੜਾ-ਦੁੱਗੜਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਗਾਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਲਿੱਟ ਗ਼ੋਤਰੀ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਥੇ ਭੈਣੇ ਗੋਤ ਦੇ ਜੱਟ ਆ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਸ ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧੋਗੜੀ ਦੇ ਅਵਗਾਨ ਕੂਕੇਓ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੇਗੀ ਸਰਦਾਰ ਅਲਾਵਲ ਖਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਆਦਮ ਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਤੌਰ ਆਦਮ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਮਗਰੋਂ ਆਦਮਪੁਰ ਵਜੋਂ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਘੜ ਗਿਆ।

ਖਾਸ ਗੱਲ; ਜਿਸ ਮੈਨੂੰ ’ਜੋਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ’ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਤੋਂਜਿਤ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ 1846 ’ਚ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਮਲੀਆ-ਮੋਟ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੀੜਾ ਧਰ ਧਰਾਵਾਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਦੋਂ ਜਦ ਕਈ ‘ਆਪਣੇ’ ਵੀ ਗਦਾਰੀ ਕਰ ਗਏ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੱਕਾ ਆਦਮਪੁਰ ਲਾਗਲੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਹੱਦੀ ਪਾਇਤ ਪਿੱਛੇ ਸ਼ਾਮਚੁਰਾਸੀ ਦੀ ਸਰ-ਜ਼ਿਮੀਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੌਖੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਸੀ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗੋਗਰਾਬਾਦੀ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਜਦ ਗੋਗਰਾਬਾਦੀ ਗਦਾਰ ਸਿੰਘ ਅਠਿਕਾਰੀ ਸਮੇਤ ਇਸ ਬਾਗੀ ਰੁਕਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ, ਤਦ ਦੋਆਬੇ ਦੀ ਇਸ ਜਰਖੇਯ ਜਥਤੀ ’ਤੇ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਸੰਬਰ 1849 ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਜ਼ੀ ਪਨਾਹ ਸਥਲ ਆਦਮਪੁਰ ਨਜ਼ਦੀਕਲੀ ਸ਼ਾਮਚੁਰਾਸੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ,

ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ ’ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਰਥ ਹੀ ਬਦਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਜਟਿਲਤਾ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਣਾਉਣੀ ਵਾਜ਼ਾਂ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੇਲੀਜੈਂਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇਗੇ ਸੁਖਾਂਵੇਂ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਭੋੜੀ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਨਰਕ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ‘ਸ਼ੁੱਧ’ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ’ਚ’ ਗ਼ਾਇਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਧ ਹਵਾ, ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ, ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਦੀ ਥਾਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਗੰਧਲਾ, ਹਵਾ ਦੂਸ਼ਿਤ, ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟੀ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕੀਂ ਸਰੀਰ ਜ਼ਰਜ਼ਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਜੇਸ਼ਾ ਅੰਨ ਤੇਸ਼ਾ ਮਨ’ ਲੋਕ ਤੱਥ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਿਲਾਵਟੀ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਗੰਧਲੀ ਤੇ ਭੋੜੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਘਾਟੇ ਵਾਲ਼ੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।ਗੁਜ਼ਰਾਗਰ ਮੀਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਨ ਮਿਲਾਵਟੀ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਵਾਚਦਿਆਂ ਨਿੰਗਰ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸ਼ਖ਼ਸ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੇਬੀਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੋਚ ਲੈ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੱਲੀਘਾਤੀਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਮਲੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ-ਨਿਆਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਗਵਾਣਾ’ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਖੇਤਰ ’ਚ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ‘ਸੰਪੂਰਨ ਖੇਤੀ, ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ, ਜ਼ਹਿਰ ਯੁਕਤ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਮੁਕਤ ਇੱਕ ਸਫਰ’ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਕਾਰੀ ਸੋਚ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ੇ ਖੇਤੀ ਮਾਰਧ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ‘ਗਵਾਣਾਨ’ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਵ ਭਾ-ਗ-ਵ-ਆ-ਨ

ਭ – ਭੂਮੀ ਗਾਣ ਮੰਟੀ
ਭ – ਗਿਰਾਨ ਭਾਵ ਆਕਾਸ਼
ਵ – ਵਾਯੂ ਭਾਵ ਹਵਾ
ਆ – ਆਗ ਭਾਵ ਅਗਨੀ
ਨਾ – ਨੀਰ ਭਾਵ ਪਾਣੀ, ਕਰਦੇ ਹਨ,
ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ

ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੇ ਉਦਮ ਵਜੋਂ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰੀ ’ਤੇ ਪੌਦੀਆਂ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ’ਤੇ 3 ਜਨਵਰੀ 1850 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਹੀ ਗੂੰਦੀ ਗਈ। ਇਥਾ ਨਹੀਂ, ਪੂਰਵ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਹੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ ਉਡੇਤਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਵਸਿਆ-39 ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ

ਆਦਮਪੁਰ ਸੰਦਰਭ, ਇਸ ਕਾਂਡ ਦਾ ਦੁਖਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੀਲਾ ਦਾਅਪੇਚ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਿਰਲੱਖੇ ਜੇਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ’ ਨਾਮੀ ਬਹਿਰੀ ਬੇੜੇ ਰਾਹੀਂ 9 ਜੁਲਾਈ 1850 ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ ਰੰਗੂਨ-ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਝਿੜੀ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ‘ਕੰਦੇਲਾ’ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਫਸੋਸ! ‘ਆਪਣਿਆਂ’ ਦੇ ਹੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ 28 ਦਸੰਬਰ 1849 ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਘਣੀ ਜੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ। ਘੱਰ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਢੈਂਗ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ‘ਮੁਹ

ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਤੱਕ

(ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ)
ਜਗਤਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਪੰਨੇ-118, ਮੁੱਲ-400 ਰੁਪਏ
ਭੁਜੰਗੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਦਾ ਹੱਟੀਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਬਦਾਲੀ ਤੇ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹੀ ਲੁੱਟਾਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਅਖੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਲੁੱਟ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਛੱਡਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੋਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਰੇਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਆਧਾਰ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆਂ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲੀਕ ਵਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲੀਕ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਜੋ ਤਾਂਡਵ ਹੋਇਆ, ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਵੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਰਹਿਦੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਹੋਣੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਵੀ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਬਲਿਉ ਸਟਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਕਤਲ ਵੇਲੇ ਇੰਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਬੜੇ ਡੂੰਘੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿਤਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਭੇਦ, ਲੀਕਾਂ ਦਾ ਰਹੱਸ ਤੇ ਛੁਪੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਧਾਰਨ ਅੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਰੰਗਾਂ, ਲੀਕਾਂ, ਖਾਕਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਇਕ ਅਮੂਰਤ ਰਚਨਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੂਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੇ ਕਲਾ ਪੱਖਾਂ, ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਚਾਲ, ਖਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮੋਟਿਫ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਦਾ ਪਾਰਖੂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰੰਪਰਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਆਪਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਟਾਂਕੌਂ ਟੱਲੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਉੱਘੇ ਕਣੀ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਜਗਤਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੱਥਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਰੰਗਾਂ, ਲੀਕਾਂ, ਖਾਕਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਚਿੱਤਰ ਕੇ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸੰਤਾਪ

ਚਰਚਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਢੀਂਗਰਾ

ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ, ਐੱਸ ਐੱਲ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਪੰਨਰਾਜ ਭਗਤ, ਅਮਰਨਾਥ ਸਹਿਗਲ, ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਮਾਗੋਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੰਨਾ, ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਵਿਵਾਨ ਸੁੰਦਰਮ, ਅਰਪਨਾ ਕੌਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਅਕਰੇ ਤੇ ਸਿੰਘ ਟਵੰਸ਼ਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ-

“ਵੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਿਰਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ, ਫੇਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਸਰ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਬਾਬਤ ਕਦੇ ਨਾ ਸੋਚਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੁਰਾਸੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਚਿਤੋਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ-ਜਾਣਿਆ। ਇਸ ਲਗਾਅ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਏਥੇ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ ਭੇਦ ਜਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਤਾਲੀ ਸਮੇਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਿਮ ਹੋਏ ਸਨ। ਜੂਨ, ਨਵੰਬਰ ਚੁਰਾਸੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉਪਰ ਰਹੇ। ਪਹਿਲੀ ਬਾਂਝੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਜੁਆਬ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦੂਜੀ ਬਾਂਝੇ ਹਿੰਸਾ ਇਕ ਪਾਸੜ ਤੇ ਅਮੋਲਵੀ ਸੀ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਘੋਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਥ ਬਣਾ ਸਕੀਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਚਿੱਤਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ‘ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ’ ਹੈ। ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉੱਘਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪਰਿਪੱਖ ਵਿਚ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ‘ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ’ ਰਚਨਾ ਕਦੋਂ ਰਚੀ ਗਈ, ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਨਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਈਜ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਚਿਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਮਾਨਵੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਰੁਚੇ, ਸਤਾਰੇ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨੂੰ ਹਲੂਣਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਖਾਕਾ-ਨਿਗਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ‘ਦਿਸ਼ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਬੈਠੀ ਅੰਤਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਤਿੰਨ ਗਠੜੀਆਂ ਹਨ। ਗਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹੈ, ਭੇਦ ਹੈ। ਰਸੇ-ਵਸੇ ਘਰੇ ਗਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਲਪਿਟਿਆ ਸਾਮਾਨ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਿਆ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇ ਜਾਂਦੇ ਘਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਪਰਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਉਸ ਦੌਰੇ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।’

ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਅੱਗ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਚਿਹਨਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਵੀਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਦਾ ਦਰਦ ਤੇ ਖੜੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਨਿਰੀ ਕਾਇਆ ਤੇ ਬੰਬ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਭਾਵ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਹਲਕਾ-ਹਲਕਾ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਅਭਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਧੁੰਧਲੇ ਅਕਾਰ ਦੁੱਖ, ਪੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਹ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਲਕੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੁੱਖ, ਪੀੜ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ‘ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ, ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਹਾਰਦਿਆਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਝਲਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜਦਿਆਂ-ਮਰਦਿਆਂ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਿੰਰੀ ਗਈ ਲਕੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ, ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਚਿੱਚ ਨੂੰ ਰੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਅਰਾਮ ਕਰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਗੱਡਿਆਂ ਉਪਰ ਲੱਦਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਗੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਬੈਲ ਜਾਂ ਝੋਟੇ ਢਿਚਦੇ। ਏਥੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੱਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਬੈਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਆਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਰ ਗੱਡੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਪਿਛਾਂਹ ਵੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਹੀਰਾਂ ਹਨ। ਸਭ

ਟੁੱਟ ਕੇ ਤੁਰੇ ਅਨੇਕ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਕਾਫ਼ੀਲਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਵੀ ਪਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਬੇਘਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਗੁਆਈਆਂ, ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਖਾਧੀਆਂ। ਰਾਹਾਂ ਉਪਰ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਨੇ ਪਲ-ਪਲ ਜੋ ਦੇਖਿਆ/ਜਹਿਆ, ਉਹ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਿਮਰਤੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਅਕਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦਾ ਨਾਅ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ‘ਚੀਖ’ ਦੇ ਪਾਤਰ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਦਿਖਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਦਿਖਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੀ ਆਰਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।’

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚਲੀ ਚੀਖ ਸਦੀਵੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹਰ ਮੌਜ ‘ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਘਿਰ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏਗਾ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਚੀਖ ਗੂੰਜਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੀ ਸਧਾਰਨਤਾ ਵਿਚ ਵੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਆਕਰਸ਼ਨ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹਦੀ ਗੂੰਜ ਸਦੀਵੀ ਹੈ।

ਪੰਨਰਾਜ ਭਗਤ ਉੱਘਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਫੱਕੜ, ਲੋਹਾ, ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ, ਸੀਮੈਂਟ, ਕੋਕਰੀਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬੁੱਤਘਾੜਾ ਹੈ। ਹੱਥਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘ਡਿਸਪੇਅਰ’ ਨਾਅ ਦੇ ਉਹਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ‘ਇਹ ਮੂਰਤੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਤੋਂ ਗਿਆਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਣਿਆ ਚਿਹਰਾ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਹੈ। ਚਿਹਰਾ ਸੁੰਦਰ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਆਖਾਵਾਂ

ਹਾਵ-ਭਾਵ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨੂੰ ਘੜਿਆ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨੀਭ ਨਾਲ। ਬੁੱਤਘਾੜੇ ਨੇ ਛੋਟੇ, ਗੋਲਾਈਦਾਰ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਛਿੱਲ-ਕੋਰ ਕੇ ਦਿਖਦਾ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਨੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਚੁੰਨੀ, ਚਾਦਰ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਰਹਿਣਾ, ਘੁੰਮਣਾ-ਫਿਰਨਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵੇਲੇ ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰ ਢਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਮੋਟਿਫ ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।’

ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਜੇ ਗਰੂ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨੱਕ ਤਿੱਖਾ, ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਖੋਸਾਸ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਪੀੜ ਤੇ ਅਕਾਰ ਵਿਚ ਸੰਤਾਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਲਾ ਖੁਰਦਰਪਾਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੁੱਖ, ਪੀੜ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ ਜਾਂ ਸੁਹਜ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋ ਤੇ ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਉੱਘੜਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣ ਨਾਥ ਮਾਗੋਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ‘ਮੋਰਨਰਸ’ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਗੋਂ ਗੁਜਰਾਨਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ ਤੇ ਮੋਢੇ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਟਸ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਕੁਲ ਨੇ ਅੰਗਤਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਤਲ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਗਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਨਹੀਂ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਅੰਗਤ ਇਕੱਲੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਸਵੈਦ ਦੁਪੱਟਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਅੰਗਤਾਂ ਦੇ-ਦੇ ਦੇ ਜੁੱਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਟੋਪਾ ਹਨ ਜੁੱਟ ਦੀ ਅੰਤਰ ਨੇ ਦੂਜੀ ਦੇ ਗਲ ਬਾਹਵਾਂ ਵਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਜੋੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਗਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇਂਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਛੋੜ ਗਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਵੈਣ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ-ਦੂਜੀ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਹੱਲਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਲੀ ਬੈਠੀ ਅੰਗਤ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੁੱਖ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਰੰਗ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੱਧ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਪੀੜ ਨੂੰ ਪੇਤਲਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਂਦੇ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਚਲਾਏਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਜੀਣ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਹੈ।

ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ‘ਡਿਸਪੇਅਰ’ ਵੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਤੀਸ਼ ਜੰਗਲ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ ਤੇ ਡਰਾਇੰਗ, ਕੋਲਾਜ, ਪੇਂਟਿੰਗ, ਮਿਊਰਲ, ਬੁੱਤ-ਤਰਾਸ਼ੀ, ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਕਮਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ‘ਡਿਸਪੇਅਰ’ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ‘ਇਸ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮਾਨਵੀ ਅਕਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਛੇਕੜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਜੀਅ ● ਬਾਕੀ ਅਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਭੇ ‘ਤੇ

ਜੰਨਤ

(ਨਾਟਕ)

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਵੈਚ
ਸਫੇ 112, ਕੀਮਤ-200 ਰੁਪਏ
ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ-ਸਿਰਜਣਾ ‘ਚ ਬਹੁਭਾਂਤੀ ਵਿਸ਼ੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਿਧਾਗਤ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਤ ਦੀ ਮੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਸੀਰ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।ਪਾਠਕ, ਦਰਸ਼ਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਟਕਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਅਦਾਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੰਗਕਸ਼ਮੀ ਅਮਲੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕੀ ਹੁਨਰ, ਪਾਠ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ‘ਲਿਖਤ’ ਨਾਲੋਂ ‘ਮੱਚ’ ‘ਤੇ ਵੱਧ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੇਂਟ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ‘ਮੱਚ-ਪਛਾਣ’ ਬਣੀ ਹੈ।ਇਸ ਮੱਚ-ਪਛਾਣ ‘ਚੋਂ ਉਦੈ ਹੋਈਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਸੁੱਭ ਨਾਟ-ਕਾਰਜ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਵੈਚ ਨੇ ‘ਜੰਨਤ’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ‘ਜੰਨਤ’ ਅਤੇ ‘ਲਾਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ’ ਦੇ ਨਾਟ-ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

‘ਜੰਨਤ’ ਨਾਟਕ ਸਮਾਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ‘ਆਵਾਜ਼-ਪਰਵਾਸ’ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ-ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭੁੱਲ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੂਰੋਂ ‘ਜੰਨਤ’ ਵਾਂਗ ਜਾਪਣ ਵਾਲੀ ਦਿਸ਼ਾਕਰੀ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ‘ਚ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਇਸ ਭਿੰਨਤ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਹਕੀਕੀ ਹੰਢਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੋਰ ਉਲਝਦਾ ਹੈ।ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਉਲਝਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੁਚੀਆਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਧੀ-ਪੁੱਤ ਪਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਰਾਜਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਭੂਮਿਕਾ ਆਦਿ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਨਾਟਕ ਦੀ ਪਾਤਰ ਮਹਿਕ ਹੋਰ ਉੱਚੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਦੋਸਤ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ: ‘ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਟੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਆ, ਇਹਨੂੰ ਆਈਲੈਂਟ ਸਕਾ ਕਰ ਕੇ ਨਿੱਕਣਾ ਭੇਜੋ, ਭੇਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਰਖ ਤੂ, ਤੁਸੀਂ ਮੱਕਾ ਕਿਉਂ ਗੁਆਉਂਦੇ ਓ। (ਸਫ਼ਾ/60) ਸਾਵੇ ਸੱਤ ਬੈਠ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਮਹਿਕ, ਸੰਘਰਸ਼ ਭਰੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਛੋੜਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਣਚਾਹੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪਤੀ ਰੂਪੀ ਸਵੀਕਾਰੇ ਮਨੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ‘ਮਨੀ’ ਵਿਚ ਲੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ ਹੈ। ਮਹਿਕ ਅਤੇ ਜੰਨਤੀ ਕਾਗਜ਼ ਹੋਂਦ ਜੋ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ।ਉਹ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਅਡੰਦਰ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਮਹਿਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਪੱਚੀ ਲੱਖ ਦੀ ਡਿਕਮੇਂਟਰੀ ਵਿਚ

ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਚਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਅੱਖਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਮਹਿਕ ਕੋਨਡੀਅਨ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਣਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀਨੁਮਾ ਰਮਨ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ: ‘ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਥੇ ਈ ਬਬੇਰੀਆਂ ਪੁੱਲਕਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੈ। ਅੱਥੇ ਈ ਬੁੱਢੇ ਠੇਠਰੇ ਧੌਲੇ ਝਾਟੇ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਹ ਡਾਲਰ ਦੀ ਗਰੇਸ਼ਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਲਈਆਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਕੰਮਾਂ ‘ਤੇ ਬੱਸ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਿੱਧਰ ਜਾਈਏ, ਕੀ ਕਰੀਏ?’ (ਸਫ਼ਾ/60)

ਗੈਰੀ, ਸੱਤੀ, ਰਮਨ, ਮਹਿਕ ਵਰਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਤਨ, ਮਨ, ਪਰ ਲੁਟੀਏ ਨੇ। ਬੇਸਮੇਂ ਤਾਂ ‘ਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਿਹਾਏ ਖੁਣੇ ਆਪਣਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਜ਼ਲੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ‘ਜੰਨਤ’ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਰਮ ਜਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਚਾਚਾ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਕੀ ਗੈਰੀ ਅੱਗੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰਕ ਚਿੰਨਾ ਫਰੋਲਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: ‘ਪਲੇਮਿੰਗ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਐਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਚਾਚੇ ਦੇ ਕਦੇ ਸਾਫ਼ ਪੱਛੜੇ ਪਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ, ਉਹੀ ਲਿੱਬੜੇ-ਤਿੱਬੜੇ, ਦਸ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਅੱਥੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜੀ ਜਾਉ, ਤੁਸੀਂ ਖ਼ਰਚਾ ਵਾਧੂ ਕਰਦੇ ਓ, ਬੇਸਮੇਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਾਈ ਰੱਖਦੇ ਓ-ਕਦੇ ਕਹੂ ਨਾਡਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਓ, ਉੱਥੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ, ਜਾ ਕੇ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਲਈ।’ (ਸਫ਼ਾ/33-34) ਪੀੜ੍ਹੀ-ਪਾੜਾ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਸਮੱਸਿਆਕਾਰੀ ਦੀ ਇਸ ਕੜੀ ਵਿਚ ਭੂਆ-ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦ, ਰੱਖ-ਰਖਾਵ, ਵਿਆਹ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਦਿ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੱਟੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਰਪਾਲ ਕੌਰ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਸਵੀਕਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਠਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਹੀ ਜਾਣ ਦੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਮਗਰੋਂ ਪਤੀ-ਮੌਤ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਵਿਜ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਗਈ ਨਵ-ਮੁਟਿਆਰ ਰਮਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਮਨ ਹੌਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਰੋਧਤਾ ‘ਚੋਂ ਇਹ ਤੰਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਵਿਆਹ’ ਨਾਲੋਂ ‘ਵਿਆਹ ਬਾਹਰੇ ਸੰਬੰਧ’ ਦਰੁਸਤ ਹਨ। ਇਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਤਤਾ ਵਿਚ ਮੁਹੱਬਤ-ਚਾਹਤ ਕਰ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਪਾਲਣੀਆਂ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਆਦਿ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀਆਂ ਵੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਵੱਲੋਂ ਦੱਬਣਾ; ਕਰਜ਼ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ, ਭਾਰਤੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਘਟਦੇ-ਵਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਖੱਲਸ-ਖੁਆਰੀ, ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੁੱਠੇ ਰਾਹ, ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਆਦਿ

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਨਤ

ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ।ਸੱਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹੋ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੀ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ, ਗੁਜ਼ਰਾਹ ਦੀ ਦਾ ਪਰਵਾਰਕ ਚਿੰਨਾ ਫਰੋਲਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: ‘ਪਲੇਮਿੰਗ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਐਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਚਾਚੇ ਦੇ ਕਦੇ ਸਾਫ਼ ਪੱਛੜੇ ਪਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ, ਉਹੀ ਲਿੱਬੜੇ-ਤਿੱਬੜੇ, ਦਸ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਅੱਥੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜੀ ਜਾਉ, ਤੁਸੀਂ ਖ਼ਰਚਾ ਵਾਧੂ ਕਰਦੇ ਓ, ਬੇਸਮੇਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਾਈ ਰੱਖਦੇ ਓ-ਕਦੇ ਕਹੂ ਨਾਡਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਓ, ਉੱਥੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ, ਜਾ ਕੇ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਲਈ।’ (ਸਫ਼ਾ/33-34) ਪੀੜ੍ਹੀ-ਪਾੜਾ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਸਮੱਸਿਆਕਾਰੀ ਦੀ ਇਸ ਕੜੀ ਵਿਚ ਭੂਆ-ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦ, ਰੱਖ-ਰਖਾਵ, ਵਿਆਹ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਦਿ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੱਟੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਰਪਾਲ ਕੌਰ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਸਵੀਕਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਠਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਹੀ ਜਾਣ ਦੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਮਗਰੋਂ ਪਤੀ-ਮੌਤ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਵਿਜ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਗਈ ਨਵ-ਮੁਟਿਆਰ ਰਮਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਮਨ ਹੌਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਰੋਧਤਾ ‘ਚੋਂ ਇਹ ਤੰਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਵਿਆਹ’ ਨਾਲੋਂ ‘ਵਿਆਹ ਬਾਹਰੇ ਸੰਬੰਧ’ ਦਰੁਸਤ ਹਨ। ਇਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਤਤਾ ਵਿਚ ਮੁਹੱਬਤ-ਚਾਹਤ ਕਰ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਪਾਲਣੀਆਂ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਆਦਿ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀਆਂ ਵੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਾਟਕ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਥਾਨ ਅਵਤਾਰ-ਹਰਪਾਲ ਕੌਰ ਦਾ ਘਰ, ਬੇਸਮੇਂਟ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਸੋਥਾ ਹੈ। ਨੌਂ ਦਿਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਹੁਨੀਆ ਮੱਚ-ਮਾਹੌਲੇ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਟ-ਪਾਠ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਤਮਜੀਤ ਦਾ ਨਾਟਕ ‘ਕੈਮਲੂਪਸ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ’ ਚੋਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੇਸਮੇਂਟ ਵਿਚ ਤੜਫਦਾ ਭਾਈਆ ਜੰਮਣ ਭੇਂਟਿ ‘ਚ ਮਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਪੁੱਤ-ਨੂੰਹ, ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਲਾਦ ਦਾ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਟਕ ਹੈ, ਜੋ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਵਾਦਕ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਾਵੇਂ ਨਵਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਾਰਸ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ‘ਕਾਮਰੋਡ ਕਰਤਾਰਾ ਅਮਰ ਰਹੇ’ ਦੇ ਲੱਗਦੇ ਨਾਹਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕ

‘ਪੰਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਘੁੰਗਰੂ’ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਵਪਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ ਦੀ ਅਣਛਪੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਪੰਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਘੁੰਗਰੂ’ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਇਰ ਮੰਦਰ ਗਿੱਲ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖਰੜੇ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛੰਦ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ‘ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਉਤਰਦੀਆਂ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਕਈ ਛੰਦਾਂ ਬਾਬਤ ਦੱਸਿਆ ਵੀ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ

ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਮਿਥਿਹਾਸਕ, ਸਮਾਕਾਲ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਹਨ। ਉੱਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲੈਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਰਿਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਰ ਬੇਸ਼ੁੱਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੇਤਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼ਾਇਰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੋਂਕਾਲੀਆ ਨੇ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ‘ਬੈਠਕ’ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿੱਤੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।ਅਨੁਵਾਦਿਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਭਾਸਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਚਰਚਾ ਹੇਠ ਗੀਤ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਚੱਲ ਰਹੇ ਲੱਚਰ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ।ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਮੇ ਤੇ ਪਾਠਕ ਭੁੱਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁੱਠ ਵਾਲ਼ੇ ਗੀਤ ਨੇ। ਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਆਕਰਨ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਯਤਿੰਦਰ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਛੜਦਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਿਆ।ਪ੍ਰਿੰ. ਸਤਨਾਮ

ਸਿੰਘ ਸ਼ੋਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਪਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸ਼ੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਗੀਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾ ਹੈ। ਪਾਲ ਅਜਨਬੀ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬੋਝਲਤਾ ਤੇ ਤਰਤੀਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸੈਕਰੀਏਟ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਅੱਜਲਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਬਾਬਤ ਦੱਸਿਆ।

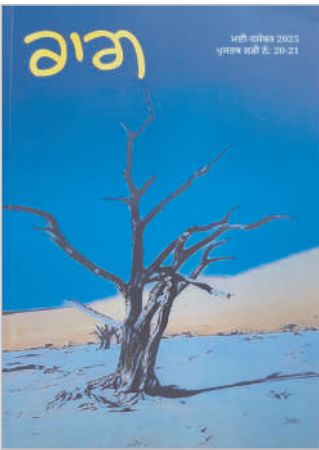
ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਨੇ ‘ਬੈਠਕ’ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਮੁੱਲਵਾਨ ਦੱਸਿਆ। ਸੁਮਨ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਸੁਮਨ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਗੀਤ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ‘ਬੰਦ’ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਇਕ ਗੀਤ ਵਿਚ ਚਾਰ ਬੰਦ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।ਉਹਨਾਂ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਵਪਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰ, ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਪੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਉੱਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਚੇਤਨਾ ਗਿੱਲ, ਸ਼ਾਇਰ ਸਿਮਰਨ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਐਸ ਮਹਿਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁੰਮੀ,ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਬਲੀਜੀਤ,ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

‘ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹ’ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਕੋਟ ਈਸ਼ੋ ਖਾਂ-ਸਥਾਨਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨਵ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਮਾਸਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਜ਼ੀਰਾ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਸਕੱਤਰ ਵਿਵੇਕ ਕੋਟ ਈਸ਼ੋ ਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਗੀਤਕਾਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਘਲੋਟੀ ਜੋ ਕਿ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਨ, ਅਚਾਨਕ ਸੰਖੇਪ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਛੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਦੇ ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੰਨ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਹਾਣੀ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਿੱਡਾ, ਵਿਵੇਕ, ਰਾਮਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਰਨਾ, ਸੁਖਰਾਜ ਜੀਰਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਨੌਰੂਵੀ, ਸੁਖਬੀਰ ਮੁਹੱਬਤ, ਜਸਵੰਤ ਕੜਿਆਲ, ਹਰੀ ਦਾਸ ਚੰਹਾਨ, ਖੁਸ਼ਮ ਚੰਹਾਨ,

ਖੇਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੋਡਮ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਦੀਪ ਜੀਰਵੀ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੋਡਮ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਿੱਡਾ ਨੇ ਵਿੱਛੜੇ ਸਾਥੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਘਲੋਟੀ ਦੀਆਂ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹ’ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਮਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਮੋਡਮ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮੋਡਮ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਅੱਜ ਦਾ ਇਹ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਸਮਾਗਮ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਰਾਗ : ਨੌਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਛੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ

ਰਾਗ-20-21, ਦਾ ਮਈ-ਦਸੰਬਰ, 2025 ਅੰਕ ਛਪ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੋਟ ‘ਚ ਟੂਰਡੋ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ‘ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਾ’ ਟਰੱਪ ਦੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ‘ਪਾਣੀ’ ‘ਚ ਮੋਖ ਗੱਛਣ ਵਾਲੀ ਅਜੀਜਨ ਨਿਸਾਹ ਉਰਫ ਅਜੀਜਨ ਬਾਈ’ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਉਹ ਪਾਠਕ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜੀਜਨ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਮਿਆਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੱਤਲੀ ਦਾ ਵੀ ਦਿਲ ਹੁੰਦੇ (ਦੀਪਤੀ ਬਬੁਟਾ), ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ), ਰਿੱਠਮੁੰਨੀਏ (ਮੇਜਰ ਮਾਂਗਟ), ਮੇਰਾ ਕੀ ਬਣੂ ? (ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ), ਚੌਥਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੜੀ (ਜਸਬੀਰ ਮਾਨ), ਹਾੜ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਨ (ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ), ਇਮਤਿਹਾਨ (ਰੋਜ਼ੀ ਸਿੰਘ) ਤੇ ਛਿੱਲੜ (ਮਨਦੀਪ ਗਿੱਪੀ) ਦਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਾਈਆਂ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੜਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੈਬਰੀ ਮੌਸਵੀਲੜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਇਕ ਕੱਪ ਚਾਹ’ ਅਨੁ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਜਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀ ਛਪੀ ਹੈ। ਰਾਗ ‘ਚ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਅਣਹੋਇਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼-ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ (ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੋਹਲ), ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ (ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ), ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ-ਪੈਕੀ (ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ), ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਇਕੋ ਜਿਹਾ-ਰਜਿੰਦਰ ਭੋਗਲ (ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ), ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁਸੈਨ (ਤਰਸੇਮ ਬਸਰ), ਬੁਲੰਦ ਕਿਰਦਾਰ ਸ਼ਾਇਰ-ਹਿੰਦਰ ਸਾਥੀ (ਅਮਰ ਸੂਫੀ) ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਦੇ ਅਣਛਪੇ ਨਾਵਲ ਦਾ ਕਾਂਡ ਕਵੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਦਾ ਧਰਾਤਲ ਕਬਰਾ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਨਿਮਨ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਯਥਾਰਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਛੂਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਨਾਵਲ ਕਾਂਡ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ‘ਰਾਗ’ ਦੀ ਵਾਰਤਕੀ ਵੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅੱਚ, ਐੱਸ. ਡਿੱਪਲ ਨੇ ‘ਪਲੇਜ਼ਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਗਮਮ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਕੌਣ ਨੇ ਨੰਗੇ ?’ ਬਹਿਸ ਤਲਬ ਮੁੱਦਾ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਲਿਖਤ ‘ਪਾਠ-ਪਾਠਕ ਪੰਦਰ’ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹਦੀ ਵਿਦਵਿਤਾ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਰੰਜਰ ਬੋਹਾ ਨੇ ‘ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਹੱਬਤ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ’ ਸੋਹਣਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਸਬੀਰ ਕਲਸੀ ਨੇ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਕੇ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕੌਕੇ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੀਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਲੇਖ, ਦਾਰਾ ਵਿੱਲੋਂ ਦਾ ‘ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਖ਼ਮਲਤ’ ਬਾਰੇ ਲੇਖ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਉਗੋਕੇ ਦਾ ‘ਸੰਬਾਈਲਾਂ ਵਾਲਾ ਲਾਭ’ ਆਦਿ ਲੇਖ ਵੀ ਆਪਣੀ ਠੋਸ ਸਪੱਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਜਫ਼ਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ‘ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ‘ਚੋਂ’ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ, ਸਤਪਾਲ ਭੀਖੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਵਾਨਾ, ਦਿਓਲ ਪਰਮਜੀਤ, ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸੰਗੂ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਹਰਦੀਪ ਸੰਭਰਵਾਲ, ਗਗਨ ਮੀਰ, ਜਸ ਪ੍ਰੀਤ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਰੀਵਿਊ ‘ਚ ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ ਨੇ ਤਲੀਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅੱਗ (ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸਰੋਏ) ਤੇ, ਡਾ. ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫ਼ਨੀਅਰ (ਦਰਸ਼ਨ ਜੋਗਾ) ‘ਤੇ, ਰਾਜਵੰਤ ਰਾਜ ਨੇ ਛਤਵਿਓ ਦੇ ਦੌਰ (ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ) ‘ਤੇ, ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਡਿੱਪਲ ਨੇ ਮਨਦੀਪ ਅੰਬਾਲਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਦਿ ‘ਤੇ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਗ ਦੀ ਸਾਂਗਰੀ ਪੜ੍ਹਨਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਮੀਰਕਾ ਬੈਠ ਕੇ ਲੇਖਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਤੇ ਮੇਰਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁਰਵਾਲ ਦਾ ਮਿਹਨਤ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਰਾਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖਕਾਂ-ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਘੱਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਗ : ਮੁੱਲ : 200 ਰੁਪਏ, ਪੰਨੇ : 216, ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁਰਵਾਲ (001-845-702-1886) e-mail: raagmagazine @gmail.com

ਪਰਵਾਸ : ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੋੜਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ

ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅੰਕ ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ,2025 ਛਪ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਭਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਡੁੱਪੀ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ।’’ ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੋੜਾ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਛਪੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਮਨੀ ਗੋਮ’ ਤੇ ਲਿਖਦਾ ਮੇਜਰ ਮਾਂਗਟ ਤੇ ਨੀਰੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੋੜਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਹੈ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੋਹਲ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਇਰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ। ਅੰਕ ਵਿੱਚ

ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਫ਼ਰ ਅਵਾਨ, ਮਲਵਿੰਦਰ, ਸੁਖਿੰਦਰ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਲੁਖਪ੍ਰੀਤ ਚੱਡਾ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਛਪੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ (ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ), ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਰੂਨ ‘ਸਟੀਲ ਸੂਆ ਤੇ ਬੈਕਪੈਕ (ਰਾਜਪਾਲ ਬੁੱਧਰਾਏ) ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਲੇਖ ਹਨ। ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਮਾਣੀ ਦੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਗੰਗਰੀ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਰੋਗ ਨਰਕ’ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਹਿਰ (ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਰਿਆਜ਼), ਹਸਤੀ ਵਿੱਚਲਾ ਚੀਰ (ਤੁਲੋਚਨ ਲੌਚੀ), ਮੇਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਚਾਹਲ) ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਛਪੀ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਧੀਰ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਜੰਗ ਜਾਂਗਲੀ ਨੂੰ ਚੋਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਤਲੇ ਸਫ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸ ਸਫ਼ੇ :108, ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ e-mail: sp.singh@ggnkcl.com, ਸੰਪਾਦਕ : ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ e-mail: sharanjit.kaur@ggnkcl.com

ਕਾਵਿਲੋਕ : ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ,2025

ਕਾਵਿਲੋਕ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਇਸ ਅੰਕ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕਾਵਿਲੋਕ ਨੂੰ ਰੋਡਰੀਡ ਜਰਨਲ ਵਜੋਂ ਵਿਸਥਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।’’ ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਕਹਾਣੀ, ਪੁਨਰ ਆਲੋਚਨਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਵੈਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਨੇ ‘ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਪਿੱਛੋਂ’ (ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ), ‘ਚਰਚਾ’ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਤੇ ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ ਨੇ ‘ਇਸ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ’ (ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ), ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ‘ਪਿੱਪਲ ਪੱਤੀਆਂ’ (ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ), ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਾਰੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ‘ਗ਼ਜ਼ਲ ਧਮਾਲ ਪਾਵੇ’ (ਤਰਜਮੇ ਕਲੀਮ), ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਕੀ ਨੇ ‘ਹਾਰਟ ਲੈਪ’ (ਬਾਨੂੰ ਮੁਸ਼ਤਾਕ), ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਮੱਖੀਆਂ (ਯਾਂ ਪਾਲ ਸਾਰਤਰ), ਡਾ. ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਬਹਿਰ’ (ਮਲਵਿੰਦਰ), ਸਾਧੂ ਬਣੀ ਨੇ ਮਲਵੀ ਰੀਗਾਂ ਤੇ ਮਲਵੀ ਜਾਗੇ, ਸਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਪਰਿਪੱਕ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਧਾ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਜ਼ਬਾਨ ਸੰਭਾਲ ਕੇ, ਪ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਗੁਸਤਾਖ ਹਵਾ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ), ਜਸਬੀਰ ਕਲਸੀ ਨੇ ਰਾਵੀ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ (ਮੁਸ਼ਤਾਹ ਗਿੱਲ), ਡਾ. ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਰੁੱਖ ਤੇ ਰਿਸ਼ੀ’ (ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ), ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਰਗਾ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ’ (ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ) ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਖ ਉਭਾਰਦੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਮੀਖਿਆ ਲੇਖ ਛਪੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਰੀਵਿਊ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਕ ਵਿੱਚ ‘ਕਾਵਿਲੋਕ’ ਹਰ ਵਿਧਾ ਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਲੇਖ ਛਾਪੇਗਾ।

ਕਾਵਿਲੋਕ ਮੁੱਲ : 50 ਰੁਪਏ, ਸਫ਼ੇ : 116, ਸੰਪਾਦਕ : ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ (94171-94812, e-mail: kavlok2020 @gmail.com)

---- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ----

ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਕਦਮ

ਸਿਆਟਲ-ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ (ਰਜ਼.) ਦੀ ਅਗਲੇ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਭਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਬਹਿ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁੱਭ ਆਰੰਭ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ਼ੇਰਗਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ।ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਲੁੱਲ ਨੇ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ

ਹੋਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਏ ਉਤਸ਼ਾਹ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੀ ਪੰਛੀ ਝਾਤ ਪਾਈ। ਸਭਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸਭਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਵੀ-ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਸ਼ੇਰਗਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਸਰਪ੍ਰਸਤ), ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰਾ (ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ ਬਠਿੰਡਾ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਝੱਜ (ਸਾਹਿਤਕ ਸਕੱਤਰ), ਮੋਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ (ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ), ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ), ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ

ਪੁਦ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਸਲਾਹਕਾਰ), ਜੰਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਕੜਪੂਰਾ (ਸਲਾਹਕਾਰ) ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਲੇਖਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਲਾਲੀ ਸੰਧੂ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੇਨੂੰ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਤਰਾ ਨੇ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਭੇਟ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਪ੍ਰ. ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ 2021 ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਵੇਲੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਸਨਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ 1950 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਸੀ ਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੀ ਐੱਨ ਡੀ ਯੂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਵੀ ਸੀ। 55 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਲਮਾ ਮੇਟਰ ‘ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹੁੰਚੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਜੀਤਪਾਲ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਗਿੱਲ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਏ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪ੍ਰ. ਅਮਿਤਾ ਬਨਨ ਅੱਧੇ ਓ ਡੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਸੋਮਤ ਕੁਝ ਕਾਲਜ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਓ.ਪੀ. ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਦਲਬੀਰ ਮੌਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਐਲੂਮਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਕੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਕੁਸ਼ਣ ਗੋਇਲ, ਜੋ ਕਾਲਜ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾ. ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਆਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਬਿਤਾਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਾਦ ਹਨ। ਗਿੱਲ 1959 ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਹਾਵਣਾ ਪਲ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਗੋਇਲ ਨੇ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸਵਰਗੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐੱਨ.ਕੇ. ਕਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲੇਖਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਐੱਮ.ਏ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖੇਡ ਸੌਂਪੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਮਲੇਸ਼ ਕਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੱਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੱਚ ਮਨਰਾਜਦੀਪ ਵਰਗੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ

ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਮੱਚ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਜਸਵੰਤ ਸਮਾਲਸਰ ਅਤੇ ‘ਫਰੇਗਮੈਂਟ ਫੀਲਿੰਗਜ਼’ ਦੀ ਸਿਰਜਕ ਮਨਰਾਜਦੀਪ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਸਵੰਤ ਸਮਾਲਸਰ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਿਰਜਣਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਨੀਤ ਸਮਾਲਸਰ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਦੱਬੇ-ਭਿਤਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਕਿਹਾ। ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਇਰ ਕਿਹਾ।

‘ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ’ ਅੱਜ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਇੰਡੀਅਨ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਫਾਰ ਪੀਸ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ 3 ਅਗਸਤ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ‘ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ’ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਹਰਲਪੁਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿਸ਼ਾ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ ‘ਤੇ ਜੋਗ ਦੇ ਮੱਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਝ, ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਗੀਲ ਤੇ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਟੀਮ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਘਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

ਬਰੋਪਟਨ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿੱਤਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਉੱਘੇ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਘਣੀਆਂ ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਰੂਬਰੂ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਘਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਰ ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਮੱਚ ਸੰਚ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਨੀਲਾ ਅੰਬਰ ਓੜਕੇ ਪਿੱਛੇ, ਚੇਨ ਦੀ ਬਿੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ। ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ, ਬੱਦਲਾਂ ਓਹਲੇ ਆ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਭੀੜ ਬੋਲੜੀ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਪਹੁੰਚੇਗੀ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਝਾਂਜਰ ਨਾ ਛਣਕਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਦੂਰੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਗਿੜਤਾ ਜੀਵਤ ਰੱਖ ਲਵਾਂਗੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦ, ਅਪਣਾ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਘਰ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਗਿੜਤਾ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ, ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਰੱਖਦੇ, ਮਾਝ ਕਰੀਂ, ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਨਿਤ, ਵਿਗ ਵਲੋਂਵੇਂ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੀਵਤ ਰੱਖੀਂ, ਤਿਤਲੀ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜਰ ਨਈਂ ਹੋਣਾ, ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਕੁਮਲਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਅਜਬ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ‘ਚ ਲੱਗੇ ਧੁੱਪ ਦੀ ਹਰ ਕਾਤਰ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ, ਰੁੱਖ ਦਾ ਸੀਸ ਕਣਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

ਉਹ ਤਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਹੀ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਉਠਾਈ ਫਿਰਦੇ, ਜਦ ਕਿ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇੱਛਾ ਸੀ, ਰੂਹ ਤੋਂ ਭਾਰ ਹਟਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ।

(2) ਪੁੱਜੇ ਹਾਂ ਇਸ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਪੈਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਰਲ ਕੇ। ਇਹ ਪੈਰ ਥੱਕ ਗਏ ਸੀ, ਨਿਤ ਰਸਤਿਆਂ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ।

ਮੈਂ ਦੇਰ ਤੀਕ ਉਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ‘ਚ ਵਾਸ ਕੀਤਾ, ਆਖ਼ਿਰ ਸਕੂਨ ਮਿਲਿਆ ਇਸ ਭਰਮ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ।

ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨ ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਾਰ ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣੀ ਹੈ ਮੰਤ ਗਲ਼ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮਲ ਕੇ।

ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ’ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਗੋਸ਼ਟੀ

ਸਟਾਕਟਨ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੀ 20 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ‘ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ’ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸਟਾਕਟਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਨੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ’ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਰਮ, ਸਾਹਿਤ, ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਨਾਲ਼ ਇੱਕ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਕਵੀ ਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁੱਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਨੁਸਾਰ, ‘ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ’ ਇੱਕ ਡਾਇਸਪੋਰਕ ਅਵਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੇਚ ਨੇ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੱਸਿਆ। ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕਤਾ, ਅਲੱਚਨਾ-ਸਿਆਂਤ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਵੀ ਅਨੁਭਵੀ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੈ, ਡਾ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ‘ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ’ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਜਾ ਰਿਹਾ। ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਲਪੇਟ ਹੋਈਆਂ ਖਰਕੇ ਅਤੇ ਕਰਜੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ੋਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਿਸਟਮ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਖੇਤੀ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

? ਅਜਕੱਲ੍ਹ 99 ਹੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਘਾਟੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਲਣੈਣਾਂ ਨੂੰ ਜੰਦੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਘਟਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਚਾਲੀ ਦਾ ਖ਼ਿਕਾਰ ਹਨ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਨਾਅ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਢੰਗ ਹੈ - ਰਾਗਵਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖੇਤੀ ਸਤਿੰਸ਼ਰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।

ਭਗਵਾਨ ਭਾਵ ਭਾਗਵ-ਆਮਾਨ, ਸ਼ਾਂਡਾ-ਭੂਮੀ ਭਾਵ ਮਿੱਟੀ, ਗੰਗਾ-ਗਗਨ ਭਾਵ ਆਕਾਸ਼, ਵਾਵਾ-ਵਾਯੂ ਭਾਵ ਹਵਾ, ਆ - ਆਗ ਭਾਵ ਅਗਨੀ, ਨੰਨਾ-ਨੀਰ ਭਾਵ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਜੀਵਨਦਾਈ ਤੱਤਾਂ ਮਿੱਟੀ, ਹਵਾ, ਆਕਾਸ਼, ਅਗਨੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿੱਖਣਾ ਹੀ ਖੇਤੀ ਸਤਿੰਸ਼ਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਚਾਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ।

? ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

-ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿਹਤਯਾਬ ਕਰਨ, ਸਾਡੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਸਟਮ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲ਼ੀ ਜ਼ਹਿਰ ਮੁਕਤ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਣਾਉਣੀ ਗਸਾਇਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤਿਆਂ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ, ਅਗਨੀ, ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲ਼ੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

? ਕੀ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਦਾ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਂਅ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

-ਜੀ ਬਿਲਕੁਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਾਅਰਾ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੋਧਤ ਖੇਤੀ ਦੀ ਗੱਲ, ਕਰ ਦੇਵਗੀ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ’ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਦਾ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਗੱਲ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੋਰੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਾਡਲ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸ਼ਤ-ਸ਼ਤ ਨਮਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫ਼ਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਧੀਆ ਸਿਹਤਯਾਬ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਢੇ ਅਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਇਸ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ

ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਦਾਦਰ ਪੰਡੋਰਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਂਅ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਮਨ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਤੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਗ਼ਜ਼ਲਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਪੇਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਰਹਿਤਲ ਦਾ ਆਭਾ ਮੰਡਲ ਝਲਕਦਾ ਹੈ।ਸਫ਼ਰ (2004), ਆਲੂਣਿਆਂ ਦੀ ਚਿੱਤਾ (2011), ਖੰਭਾਂ ਥੱਲੇ ਅੰਬਰ (2023) ਅਤੇ ਪਾਣੀ ‘ਤੇ ਤਰਦੀ ਅੱਗ (2023) ਉਸ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ।ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਦਾਦਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਤੋਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸਲਾਹ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਾ, ਨਵੇਂ ਅਲੰਕਾਰ ਬਿੰਬ, ਤਸ਼ਬੀਹਾਂ ਤੇ ਸਾਦਗੀ, ਸਰਲਤਾ, ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ, ਲਚਾਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਪਰੋਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾਦਰ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਅਜਿਹੇ ਕਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵੇਂ ਰੂਪ ‘ਚ ਕਬੂਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਾਦਰ ਪੰਡੋਰਵੀ ਦੀਆਂ .ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ

ਖ਼ਾਬਾਂ ਅਧੂਰਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚਾਂ ‘ਚ ਖਲਬਲੀ ਹੈ, ਉਪਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਬਿਸਤਰ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਲ ਉਹ ਮਾਰੇ ਆਵਾਜ਼ ਮੈਨੂੰ, ਇਕ ਆਸ ਬੇਤੁਕੀ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਸੰਭਲ ਕੇ।

ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿਸਣਾ ਨਿਖਾਰ ਮੇਰਾ, ਮੇਰੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਕੁਝ ਹੁੰਦਲਕੇ।

(3) ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਯੂ ਟਰਨ ਲੈਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਕਸ਼ ਬੀਤੇ ਦਾ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਿਆਂ ਚੱਕਰ ਮੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਕੀ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀਆਂ ਦਾ, ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ,ਪਰ ਸਫ਼ਰ ਮੁਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

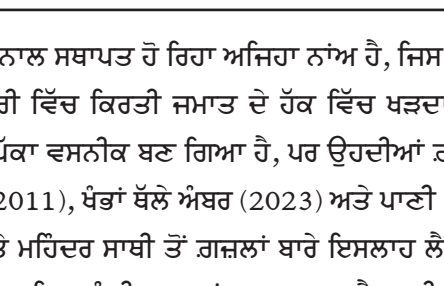
ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਰੰਗੀਨ ਮੱਜਰ, ਇਹ ਦਿਲ ਖ਼ੁਝਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦਿਲ ਭਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੱਖਾਂ ਉਠਦੀਆਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਦੀਸਾਂ, ਅਜਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੋਟਾ ਤੱਕ ਵੀ ਦੁਖਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ਸਨ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ, ਮਗਰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਸਕੰਤ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੜੱਕੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਘਰ ‘ਚ ਬਲਦੀ ਮੋਮਬੱਤੀ, ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਦੀਵਾ ਵੀ ਅਜੇ ਜਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਅੱਜ ਮਾਂ ਜਿਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ਼ਮ ਸਾਹਿਣ ਕਰਦੀ, ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕੌਮ ਤੋਂ ਸਾਲਮ ਘਰੇ ਮੁੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ/ਇਤਿਆਦ

(4) ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਪਾਰਾ ਪਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦ੍ਰਾ ਵਧੀਆ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਦ੍ਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦੀਆਂ ਸੀ ਰੋਜ਼ ਮੱਛੀਆਂ, ਸਮੁੰਦਰ ਤਾਂ ਹੀ ਖਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਿਨਾਰੇ ਖ਼ੁਰਨ ਦੇ ਕੀ ਮਾਇਨੇ ਸਨ, ਨਦੀ ਦਾ ਜਦ ਪਸਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹਵਾ ਦੇ ਰੰਗ ਮਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਗਲ਼ਾ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਦਾ ਭਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੱਜ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਿਤੇ ਪੈਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਤੁਰਿਆ ਸਾਂ ਇਸ ਬਣਵਾਸ ਉੱਤੇ, ਮੇਰਾ ਘਰ ਵੀ ਅਵਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਿਮਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦਿਨ ਬ ਦਿਨ ਮੈਂ, ਹਾਂ, ਖ਼ਾਬਾਂ ਦਾ ਖਲਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਈ ਦਿਨ ਤੋਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੀ ਜ਼ਿਹਨ ਅੰਦਰ, ਸਭੋਂ ‘ਤੇ ਬਸ ਉਤਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(5) ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਹੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ। ਆਪਣੇ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੋਨਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ।

ਸੰਨੂ 1993-94 ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਲਟਕਾਈ ਖੜਾ ਸੀ। “ਕੀ ਹੋਇਆ?” ਮੈਂ ਕਾਲਜੋਂ ਅਜੇ ਘਰ ਵੜਿਆ ਹੀ ਸਾਂ।

“ਮਾਮਾ ਕੋ ਬੋਤਲ ਮੇਂਗਦਾ।!” ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਮਾਮਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੋਝ ਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਰੋਜ਼ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਦੁਖੀ ਸਾਂ। “ਅਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਪੈਸੇ ਕੱਢੀਏ।!” ਮੈਂ ਵੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅਜੇ ਆਰਜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਾਂਲ੍ਹ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝੇ ਵਿਚੋਂ ਤਹਿ ਲਾਇਆ ਦੋ ਸੌ ਦਾ ਨੋਟ ਕੱਢਿਆ, “ਆਹ ਲਓ ਪੁੱਤ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਸੁਖ ਨਾਲ਼ ਬਾਹਲ਼ੇ ਲਾਡਲਾ ਸੀ।” ਮੇਰੇ ਭਾਰਾ ਨੇ ਪੈਸੇ ਫੜੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨੇਕੇ ਵਾਂਲ੍ਹ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਅੰਦਰ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਮੇ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ।

‘ਜੇ ਪੀਣੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪੀ ਜਾਵੇ।’ ਮੇਰੇ ਮਨ ‘ਚ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ।

ਅਸਲ ‘ਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ‘ਚ ਮਾਮੇ ਨੇ ਕੋਈ ਡੱਟ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਤੇ ਲਾਡਲਾ ਸੀ। ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਹਰ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਸੁਝ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਨਾ ਸੁਪਰਿਆ। ਪਤਨੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਓ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ, ਜੋ ਭਾਂਡਾ ਮਿਲਦਾ ਉਹਦੇ ‘ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਇਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੱਥਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਸਾਂ। ਮਾਮਾ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇਕ ਚੰਗੀ ਕਲਨੀ ‘ਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ ਸਨ। ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਸੀਮਿਟ, ਬੱਜਰੀ, ਰੇਤਾ, ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਬਾਪ ਮੇਰਾ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹੀ ਪੈਸੇ ਵਰਤਦੇ ਨੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਚੌਰਸ ਫਰੇਮ ਅੰਦਰ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਹੀਂ ਬੇਅਰਾਮੀ, ਬੇਬੋਸੀ ਤੇ ਪੀੜਾ ਵਿਚ ਫਸਵੇਂ ਜਿਹੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੋਠਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਜੋ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਬੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਸਮਝ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕਠਿਨ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਰੂਪ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਰਤ ਦਾ। ਇਸ ਪਾਤਰ ਦਾ ਸਿਰ ਢਕਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਰਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਮੋਢਿਆਂ ਉਪਰ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕੜ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਢਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕੱਸ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਰਿਵਾਜ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨਦਾਰ ਸ਼ੁਲੂਮੀਅਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।’

ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਉਸ ਵਿਆਪਕ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੰਡ ਦੀ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿੱਟਾ ਹੈ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗ ਦੁੱਖ, ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਦਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚ ਹਰ ਕੋਈ ਗਮਜ਼ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੀੜ ਹੈ ਜੋ ਚਿਰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਝਲਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਕਦੇ ਵੀ ਮੱਖਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਚਿੱਤਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮ ਸਿੱਧ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ‘ਇਮੇਜ ਆਫ ਸਕਾਰਫ ਸਿਟੀ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਰੇਖਾਂਕਣ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਸਧਾਰਨ ਲੱਗਦੀ ਡਰਾਇੰਗ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਰ ਦਰਸ਼ਕ ਵੱਲ ਧਿੱਟ ਕਰਕੇ ਖੜਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਡਰਾਇੰਗ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਘੁੰਪ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਾਂ ਕੀ, ਹੱਥ ਦੇ ਹੱਥ ਤੱਕ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੁਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਧਰਾਤਲ ਉਪਰ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਆਪਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਬਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਲੋਅ ਨਹੀਂ ਬਿਖਰੇ ਰਹੀ। ਅੱਗ ਦੀ ਤਾਗੀਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ। ਇੰਜ ਸਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਰੇਖਾਂਕਣ ਵਿਚ ਗੂੜ੍ਹ ਅਰਥ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਰਪਨਾ ਕੌਰ ਉਘੀ ਪੇਂਟਰ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਖਾਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਸ਼ੈਲੀ ਸਿਰਜੀ ਹੈ। ਹੱਥੜੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਚਿੱਤਰ ‘ਆਵਟਰ ਦੀ ਮੋਸੋਕਰ’ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ-‘ਮੋਸੋਕਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਬੇਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਢ ਟੁੱਕ। ਚਿੱਤਰ ਕਿਸੇ ਵੱਢੇ-ਟੁੱਕੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਸਾਰੇ ਕੈਨਵਸ ‘ਤੇ ਲਗੂ ਦੀ ਬੂੰਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ। ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਹੋਰਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਐਤਵਾਰ, 3 ਅਗਸਤ 2025 (ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਫ਼ਾ)

ਮੇਰੇ ਨਿਰਮਲ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਗੰਦਗੀ ਨਿੱਤ ਢੋਹ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਛ੍ਹ।! ਮੈਂ ਦਰਿਆ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਜੇ ਤੂੰ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਏਂ ਕੇਵਲ ਧਰਤ ਉੱਤੇ, ਜਾਹ ਮੈਂ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਮੋਰਿਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਤਣੀ ਹੈ, ਫ਼ਕਤ ਕਵਿਤਾ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਮਨਜ਼ੂਰ, ਅਪਣਾ ਝੁਰਖੀਆਂ ਵਾਲਾ ਵੀ ਚਿਹਰਾ, ਪਰ ਮਖੌਣਾ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਨਦੀ, ਦਰਿਆ, ਸਮੁੰਦਰ, ਝੀਲ, ਝਰਨਾ ਬਣ ਕੇ ਮੁੜਨਾ, ਤੁਪਕਾ-ਤੁਪਕਾ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਫੁੱਬਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਬੇਗਾਨੀ ਝੀਲ ਅੰਦਰ, ਖਰਿਆ ‘ਕਿਸ ਦਾ’ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹਾਂ।

(7) ਉਸ ਨੇ ਦਿਲ ‘ਚੋਂ ਅਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗ ਲਿਆ। ਮਤਲਬ। ਉਸ ਨੇ ਦਿਲ ਹੀ ਸਾਰਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਸਾਡੇ ਵਕਤ ਦੀ ਹੋਣੀ ਇਹ ਹੈ, ਪੰਛੀ ਨੇ ਦਾਣਾ-ਫੱਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪਿੰਜਰਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਿੱਦਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਜੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੇ ਅਸਲੀ ਚਿਹਰਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਮੱਸਿਆ ਸੀ ਇਕ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ, ਜੋ ਅੰਬਰ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਰਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ ਉਸ ਤੱਕ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਤਖ਼ਤ ਹੀ ਉੱਚਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਸੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਝ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਲਈ, ਧਰਤੀ ਨੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਗੋੜਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਆਪਣੀ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ ਚਾਨਣਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਸੂਰਜ ਵੱਜੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਦੀਵਾ ਮੰਗ ਲਿਆ।

ਸੰਪਰਕ : 0034602153704

ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ

ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮੰਗ ਪਾਈ ਰੱਖਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਵਲੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ਼ ਨਾਲ਼ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। “ਬੋਈਮਾਨੀ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ‘ਚ ਨਿਕਲ ਚਲਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੈ, ਪਰਿਵਾਰ ‘ਤੇ ਪੈ ਜਾਂਦਾ।”

ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਨਵੇਂ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਸੀ ਅਕਸਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਖੇੜਾ

ਵਰਤਾਰਾ ਦਵਿੰਦਰ ਮੰਡ (ਡਾ.)

ਖੜਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, “ਲੈ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਭਾਪਾ ਜੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਮਾਮੇ ਨੇ ਹੱਟਣਾ ਨਹੀਂ ਨਾਲੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮਾਮੇ ਦੀ ਕੋਲੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲ਼ਿਆਲ ਦੀਆਂ ਨੇ।” ਫਿਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਭਰਾ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦਾ।

ਮਾਮੇ ਦੀ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵੱਧਦੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ। ਪੀ ਕੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਮਿਹਣਾ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤਾਨ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਸੰਨ੍ਹੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਇਕ ਦੇਸੀ ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦਾਦੂ ਦੀ ਕੈਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਸਤੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਚਲੋਂ ਦੱਸ ਪੰਜਾਬ ਦਿਨ ਦਾ ਟੋਟਾ ਮੁੱਕਾ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਪੇਟੀ, ਸਿਰੀ ਤੇ ਮਗਜ਼ ਲਿਆ ਦਿਆਂ ਕਰਾਂਗੇ।”

ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉੱਥ ਵੀ ਬੇਬੇਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸੀ ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੋਕੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਬੋੜੇ ਚਾਅ ਵਿਚ ਸੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਭਾਅ ਬੁੱਧਵਾਰ, ਨੂੰ ਮਾਮੇ ਦੀ ਕੋਨੀ ਦਾ ਲੋਂਟਰ

ਚਿੱਤਰਕ

ਅਨਿਲ ਰਾਜੀਮਵਾਲੇ

ਅਨੁਵਾਦ : ਐੱਮ ਐੱਸ ਭਾਟੀਆ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੰਤਕਥਾ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ, 1942 ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਨ ਨੇਤਾ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜੀਵਨ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਜਨਮ 19 ਨਵੰਬਰ, 1919 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਉਰਹਾਨ, ਭਾਕਖਾਨਾ ਰਾਜਪੁਰ ਕਾਟਿਆਨ, ਬਾਣਾ ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ, ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸੀ ਮਹਾਵੀਰ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਰਜੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਰਜੂ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬਾਗੀ ਸੀ।

ਸਰਜੂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1935 ਵਿੱਚ ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਰਦੂ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੇ 1936 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1937 ਵਿੱਚ ਉਰਦੂ ‘ਆਲਮ’ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸਰਜੂ ਨੂੰ ਰਾਮਾਇਣ, ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਅਤੇ ਗੀਤਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੱਢ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਮੱਟਾ ‘ਜਨੇਊ’ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਮਾਇਣ ‘ਚੋਂ ਸ਼ੈਲਿ੍ਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲੋਕ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਮੁਰਖ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ : ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੱਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬੈਠਦਾ ਸੀ, ਸ਼ੈਲਿ੍ਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ, ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ‘ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ’ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 1936-37 ਵਿੱਚ ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਸੇਵਾ ਦਲ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1940 ਵਿੱਚ ਗੰਗੋਲੀ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

1942 ਦੇ ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ

ਅਗਸਤ 1942 ਦਾ ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਅੰਦੋਲਨ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂਪੀ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੇਖੂਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ) ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰੀ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਗਏ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਮਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਜੈਕ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਤਿਰੰਗਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਅਫਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਵਰਾਜ ਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ‘ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ‘ਸਵਰਾਜ’ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਉਤਾਰ ਦਿਓ’। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇਏ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਡਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਤਮ ਸੰਜਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਵੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਪੁਲਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੇਨੁ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਿਰੰਗਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਰਵੱਧਰਕ ਹੋ ਗਏ। ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਪੂਰੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਤਿਰੰਗਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਗੱਲੀ ਮਾਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਰਜੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭੂਮੀਗਤ ਰਹੇ, ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਲਸ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਕੁੱਟਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸਰਜੂ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਜੋ ਵੀ ਕਰੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਰਜੂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ

ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਸ਼ੋਡੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਾਂਜੀਪੁਰ, ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਅਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਈ ਵਾਰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਬੇੜੀਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਟਾ ਚੱਕੀਆਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੰਨੇ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ‘ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਕੀ ਜੈ’ ਅਤੇ ‘ਵੈਦੋ ਮਾਤਰਮ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, 80 ਗੰਨੇ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਸ ਖੁਦ ਲੜਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ਟਨ ਚਰਚਿਲ ਨਾਲ ਖੁਦ ਬਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਵਾਚਕ ਮੁਸੀਬਤਾਂ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ 1940 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਦੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਜੂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਿਰੰਦਰ ਚੱਕ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਸ਼ਣ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦੀ ਧੀ ਰਾਮਰਾਜੀ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਸਰਜੂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ 1941 ਵਿੱਚ ਗੰਗੋਲੀ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ।

ਸਰਜੂ ਨੇ ਹਾਰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਲਈ। ਭਤੀਜੇ ਰਾਮਲਾਲ ਨੇ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਜੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਹਿਯੋਗ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮਾਂ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੁਰਖਤਾ ਨਾ ਦੁਹਰਾਵੋ!

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੂਜਾ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਵੱਲ

ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਰੁਸਤਮ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਬੀ.ਕੇ. ਆਜ਼ਾਦ ਕਾਨਪੁਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਨ; ਸਰਜੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਜੌਨਪੁਰ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਹਰਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਵਿਦ ਜਾਵਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦਾਸ ਕੋਪੀਟਲ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਭ ਨੇ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।1946 ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦਲਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੂਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਸੀ ਐੱਸ ਪੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੀ ਸੀ ਜੋਸ਼ੀ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਜੂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਰਜੂ ਨੇ ਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ, ਤਾਂ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਫਿਰ ਸਰਜੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਤ ਤੱਕ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਲੋਂ ਹੱਸੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਹ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ, ਹਰਧਾਸਰ ‘ਕਪਤਾਨ’ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਹਰਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੁਰਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨਗੀਨਾ ਰਾਏ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਗਏ। ਸੁਰਿਆਨਾਥ ਰਾਏ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਗਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨਗੀਨਾ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਸਰਜੂ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਈ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਦੌਰ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ

ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਦੌਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੈ-ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰ ਸੀ। ਯੂਪੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਨ ਸਵੈ-ਵਿਨਾਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਅਧਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਨੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪੜ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ‘ਤੇ ਪੁਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਗੀਰੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਜ਼ੁਲਮ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖਾ ਸੀ।

ਛੀਛੋਰ ਕਾਂਡ, 1949

ਛੀਛੋਰ ਰਤਨਪੁਰਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਦੀ ਅਵਧ ਸਿੰਘ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਜਗੀਰਦਾਰ ਪਿੰਡ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਾਲਮ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ। ਪੁਲਸ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਬਲਜਲੁਕੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਜੈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਨਵਜੰਮੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਾਪਸੀ ‘ਤੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਥੇਨੁ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਜੈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਵਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਮਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਣਾਇਆ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਨੇ ਰਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਾਡਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਵਧ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਲੀ ਦੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਸੂਰਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਰਾਈ ‘ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਸੀ।

ਸੁਥਾਸ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਸੁਥਾਈ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਨੇ 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਕੁਝਵਾ ਮਾਣਿਕਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ

ਸੁਥਾ ਪੱਧਰੀ ਜਲੂਸ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ, ਜੈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੇਜਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਐਸ ਜੀ ਸਰਦੇਸਾਈ ਵੀ ਆਏ ਸਨ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਟੁਕੜੀ ਪਹੁੰਚੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇਤਾ ਸੁਥਾਸ ਮੁਖਰਜੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਐਨੁਵਾਹ ਗੱਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸੁਥਾਸ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲੀ ਲੱਗ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਵੜ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਕ ‘ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਵੈਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਟੱਕਰ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕ ‘ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮਰਾਚੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ। ਜੈ ਬਹਾਦਰ, ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ, ਝਾਰਖੰਡੇ ਰਾਏ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਵਜੋਂ

ਡਾ. ਜ਼ੈਡ.ਏ. ਅਹਿਮਦ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬੀ ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ। ਜ਼ੈਡ.ਏ. ਅਹਿਮਦ, ਜੈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ‘ਤ੍ਰਿਏਕ’ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਡਾ. ਅਹਿਮਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਯੂਪੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਦੇਵਤਾ ਵਾਂਗ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ 1956 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੋਰਲ ‘ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੱਥਰ ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਰਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਰ ਐੱਸ ਪੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਨ। 800 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੈਵਰਲੇਟ ਕਾਰ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਯਾਜਨੀ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ, ਆਪਣੀ

ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ੋਕਤੁੱਲਾ ਅੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵੋਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਇਸ ਅਚਾਨਕ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ; ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਨਹਿਰੂ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਾਇਆ।

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੇ 1957, 1962, 1967 ਅਤੇ 1971 ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਉਹ 1977 ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ 1982 ਵਿੱਚ ਯੂਪੀ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ।

ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਾਂਅ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ, ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ। ਵਾਜਪਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਨ ਅਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਰਾਹੀਂ ਮਾਸੂਮ ਰਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਨਾਵਲ ‘ਅੱਧਾ ਗਾਓ’ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਥਾ ਪਾਰਟੀ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ 1978 ਵਿੱਚ ਯੂਪੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ 1985 ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭਾਨੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਹੁਣ ਡਾ. ਭਾਨੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਫਲ ਸਕੱਤਰ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ‘ਭਾਰਦਵਾਜ ਭਵਨ’ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਇਮਾਰਤ ਸੀ।ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਮਰਦਾਹ ਅਤੇ ਕਾਸਿਮਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ 1940 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਮੈਂਬਰ ਆਰ ਡੀ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਸਨ।

ਉਹ 1978 ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ ਏ ਟੀ) ਲਈ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇ।

ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਅਤੇ ਮੌਤ

ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ 1988 ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ, ਜੋ ਦੂਜਾ ਦੌਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ; ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸੇਵੀਅਤ ਰੂਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। 25 ਅਗਸਤ, 1989 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੈਂਤਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਜੇਏ ਭਵਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਰਗ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਪੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ 1991 ਵਿੱਚ ਗਾਂਜੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਸਰਜੂ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਸਨ। ਯੂਪੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐੱਨ ਡੀ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਸ਼ੋਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਬਲਕਿ ਤਾਬੂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮੋਢਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਜੂ ਪ